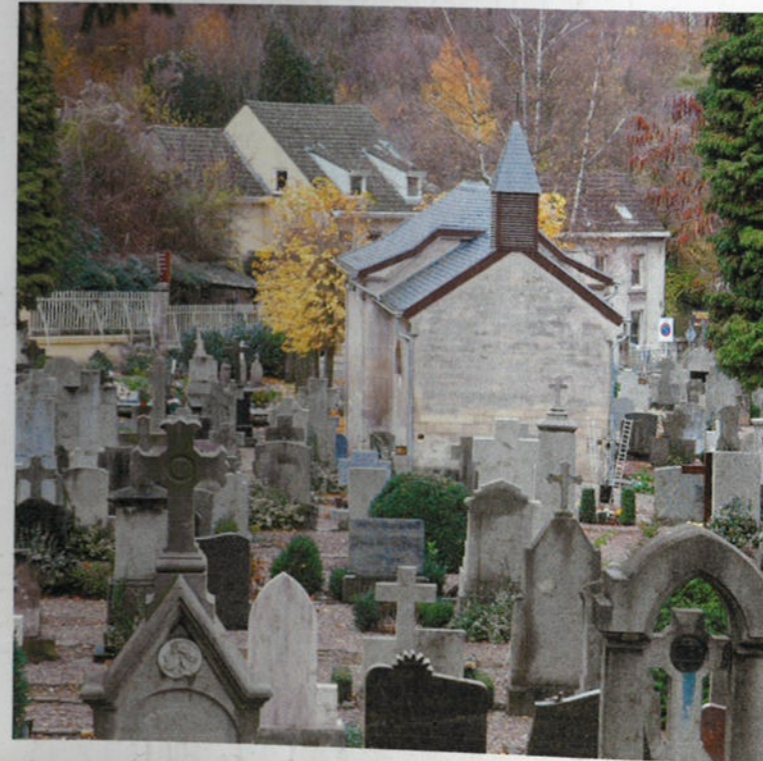
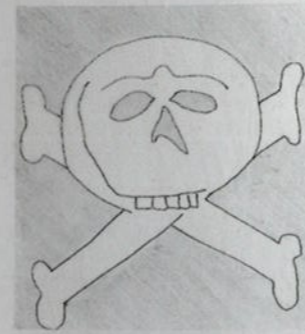

BEGRAAFPLAATSEN GEMEENTE VALKENBURG A/D GEUL

inventarisatierapport

BEGRAAFPLAATSEN
GEMEENTE VALKENBURG A/D GEUL
inventarisatierapport

Inhoud

Algemeen	5
Cauberg, Valkenburg a/d Geul	7
- plattegrond	14
- monumentale graftekens	16
- zerken en tombes	23
- stèles	27
- ensembles	54
- overige objecten	62
Particulier graf Loisel, Valkenburg a/d Geul	64
Joodse begraafplaats, Valkenburg a/d Geul	65
Monulphus, Berg en Terblijt	66
- monumentale graftekens	70
- zerken en tombes	71
- stèles	72
- ensembles	75
Langen Akker, Berg en Terblijt	77
Sibberkerkweg, Sibbe	80
- zerk	84
Lijst geselecteerde graftekens	85
Motivatie en samenvatting	88

Algemeen

De inventarisatie omvat de volgende (delen van) begraafplaatsen:

- oudste gedeelte (het gedeelte waarop de kapel staat) van de algemene begraafplaats Cauberg te Valkenburg aan de Geul
- algemene begraafplaats Monulphusplein te Berg en Terblijt
- algemene begraafplaats Langen Akker te Berg en Terblijt
- algemene begraafplaats Sibbe te Valkenburg aan de Geul
- joodse graven bij de kasteelruïne
- particuliere graf achter het kerkje aan de Plenkertstraat

Tijdsperiode inventarisatie

De inventarisatie omvat de graftekens tot circa 1950, met enige uitloop.

Rapportage

In de rapportage zijn de bevindingen van de inventarisatie per begraafplaats opgenomen: een algemeen overzicht van hetgeen is aangetroffen, gevolgd door een beschrijving van de waardevolle graftekens inclusief waardering en foto. Aan het eind van het rapport volgen de motivatie, de samenvatting en de lijst van geselecteerde graftekens, gerangschikt per begraafplaats.

Datering

De datering en tenaamstelling zijn die van de eerst begraven die op het grafteken is vermeld. Indien van toepassing, bijvoorbeeld bij een persoon van historisch belang, zijn ook datering en tenaamstelling van een later begraven vermeld. Bij hergebruik van een ouder grafteken wordt als eerste datering het (vermoedelijke) jaar van oprichting van het object vermeld.

Locatie

Wat de Cauberg betreft, is de locatie van de waardevolle objecten terug te vinden op de daarbij afgebeelde plattegrond. Bij Berg en Terblijt zijn deze eenvoudig ter plaatse te traceren.

Beschrijving

De geselecteerde objecten zijn onderverdeeld in de volgende rubrieken: monumentale objecten, zerken en tombes, stèles, ensembles en overige objecten. Binnen de rubrieken zijn de objecten

gerangschikt op anciënniteit. Een lijst van de beschreven graftekens is achterin per locatie opgenomen.

Criteria

De waardering van de graftekens is gebaseerd op criteria van kunsthistorische, funerairhistorische, religieushistorische en (cultuur)historische aard. Kunsthistorische aspecten - uitgesproken vormgeving in bijvoorbeeld neostijlen, Art Déco, Jugendstil of Nieuwe Zakelijkheid - zijn amper aangetroffen. Wel komen bepaalde aspecten of details van diverse stijlen geregeld voor. Het funerairhistorische aspect omvat onder meer de ouderdom, de vormgeving, de belettering, de figuratieve motieven en symboliek, de decoratieve motieven, de teksten of verzen, de detaillering en de accessoires.

In motieven, teksten of verzen schuilt tevens een cultuurhistorisch belang, want deze geven inzicht in de manier waarop de toenmalige maatschappij omging met de dood, in de geloofsbeleving en het taalgebruik.

Het religieushistorische aspect omvat verwijzingen naar het geloof, in teksten, in symboliek (zoals kruis en palmtak) of in toevoegingen als corpus, Christuskop of Madonna-afbeeldingen. Voor de historische waarde is het belang van de overledene voor de gemeenschap doorslaggevend. Het cultuurhistorisch belang tenslotte ligt in de wijze waarop de graftekens de omgang met de dood door de tijd heen duidelijk maken.

Selectie

Geregeld komen er combinaties voor van liggende en staande objecten, die echter maar zelden een gave eenheid vormen - vooral als een van de objecten later is toegevoegd. Daarom is er soms voor gekozen om alleen het staande monument in de selectie op te nemen. Bij verschillende gelijksoortige exemplaren is de keuze gebaseerd op de stijlzuiverheid, de ouderdom en het hoogste aantal criteria waaraan het object voldoet. Daarnaast zijn meegewogen de mate waarin het object het historische beeld mede bepaalt en de technische staat. Achterin het rapport is een samenvatting opgenomen met een nadere toelichting op de criteria.

Cauberg, Valkenburg aan de Geul

De begraafplaats

De begraafplaats op de Cauberg is waarschijnlijk in de tweede helft van de 18de eeuw opgericht als kleine rooms-katholieke begraafplaats. Er stond toen al een kapelletje op. Ten tijde van de eerste uitbreiding van de begraafplaats, in 1836, kreeg het mergelstenen gebouw zijn huidige vorm. Het oudste en laagst gelegen gedeelte van de begraafplaats ligt tussen de N590 en de Trichtergrubbe. Dit gedeelte wordt deels omgeven door een muur, deels door wandgraven en deels door een dienstgebouw van mergelsteen. Ook de centraal gelegen kapel is opgebouwd uit mergelsteen. Het oudste gedeelte ligt tamelijk vlak, de nieuwere delen zijn op en in de hellingen van de Cauberg aangelegd.

De inventarisatie

De inventarisatie omvat het oudste deel van de begraafplaats, het grafveld waarop de kapel staat. De wandgraven en de grafkapel van Habets-Willems, die al een monumentale status hebben, zijn niet meegenomen.

Er zijn op dit gedeelte ongeveer 265 grafmonumenten aangetroffen.

Totaalbeeld

De graftekens liggen langs rechte paden in enkele

rijen, de meeste rijen staan dwars op de lengterichting, enkele kleinere rijen aan de zijkanten zijn daar loodrecht op geplaatst. De kindergraven liggen op een veld zonder paden. De paden zijn bestrooid met grind. In het totaalbeeld overheersen de hoge hardstenen stèles, meestal bekroond met een kruis. Daartussen liggen en staan zerken, tombes en lage stèles uit diverse tijdperiodes. Vrij veel hedendaagse graftekens zijn tussen de historische monumenten geplaatst, waarbij vooral het hoogglanzende

LINKS SCHOONGEMAAKT HERMENS 1946, RECHTS BENZARATH 1947

LINKS BEUGELS 1E KW 20STE EEUW (1989), RECHTS KENGEN 2E KW 20STE EEUW (2002)

graniet een groot contrast vormt met de oudere monumenten. Een aantal oude grafmonumenten is zo grondig schoongemaakt, dat het patina van de tijd verdwenen is en ze - tijdelijk - uit de toon vallen in het totaalbeeld. Sommige oude graftekens zijn hergebruikt, dan is de oude tekstplaat vervangen door een of meer nieuwe platen. In een enkel geval is het hele monument vernieuwd in oude stijl.

Ouderdom graftekens

Het oudste monument is gedateerd 1850, het jongste 2008. Uit de tweede helft van de 19de eeuw dateert 8% van de graftekens, 51% uit de eerste helft van de 20ste eeuw (met het zwaartepunt tussen 1920-1950), en 41% is van na 1950. Een klein aantal objecten is ongedateerd.

MONUMENTAAL: LINKS BOZON 1897 RECHTS PAPPERS 1921

EIGENTIJDS: PLUYMAKERS 1963

Typologie

Het meest voorkomende type is de stèle met kruis, variërend in hoogte en omvang, symmetrisch of asymmetrisch van opzet en al dan niet op sokkel. De lagere stèles zijn veelal van na 1950. Ensembles van staande en liggende onderdelen komen voor, maar deze vormen lang niet altijd een gave eenheid.

Ongeveer 18% van het totaal bestaat uit zerken en tombes, soms in combinatie met opstand of staande steen.

Het geïnventariseerde gedeelte omvat bijna een dozijn monumentale objecten, dat wil zeggen objecten die in monumentaliteit boven zerken, stèles en combinaties uitsteken door hun uniciteit. Dit betreft bijvoorbeeld een afgebroken zuil (Bozon, nr. 407) en het monument van Pappers (nr. 506-507).

De grafruimte, doorgaans begrensd door klinkers of banden, is overwegend beplant, soms met grit gevuld of (deels) verhard. Veel grafruimtes zijn klein bemeten. In enkele gevallen is de grafruimte omgeven door banden met palen en kettingen. Een eigentijds uniek grafmonument bevindt zich op nummer 258 (Pluymakers, 1963).

Stijl

Elementen uit de achtereenvolgende stromingen in de kunsten en architectuur komen op diverse monumenten voor, vaak in mengvormen en doorgaans in combinatie met traditionele elementen. Tot de aangetroffen stijlen behoren neoclassicisme, neogotiek, neoromantiek, eclecticisme, Art Déco, Jugendstil en Nieuwe Zakelijkheid.

BOVEN: KAPITALEN VERHEVEN, ONDER: KAPITALEN VERZONKEN

Materiaal

Hardsteen en graniet zijn de materialen die het meest zijn toegepast, hardsteen soms in combinatie met graniet of marmer. In mindere mate komen materialen voor als kunststeen, kalksteen, baksteen en diabas, enkele malen smeedijzer, keramiek en hout, en tenslotte is er een klein monument van mergel. Corpussen zijn meestal uitgevoerd in brons of porselein, kettingen zijn van zink.

Tekens en motieven

Tekens en motieven zijn deels verzonken, deels verheven aangebracht. De verzonken belettering is vaak verguld of verzilverd, soms gewit, gezwart of onbewerkt.

Grafische vormgeving

Bij de belettering overheersen kapitalen zonder schreef. Enkele malen komt onderkast belettering voor, meestal in combinatie met kapitalen. Een enkele maal zijn sierkapitalen aangetroffen (Hendriks 1949, nr. 338). Gotische belettering is aangetroffen op de zerk van Baron van Voorst tot Voorst (randschrift, 1910, nr. 515) en op de steen van Müdder (1883, nr. onbekend). Art Déco belettering is gevonden op de marmerglazen tekstplaat van Reynaerts (1929, nr. 114). Een aantal grafmonumenten is voorzien van opgelegde metalen letters, vooral op graniet aangebracht.

Teksten

Behalve de vaak voorkomende aanhefttekst 'Hier rust(en)', komen in Valkenburg onder meer voor 'In pace', 'In Christus vrede', 'In memoriam', 'In vrome gedachtenis aan', 'In dierbare herinnering', 'Bid voor de ziel van', 'Hier verwachten de verrijzenis' en variaties daarop. Daartoe behoren ook Franse teksten: 'ci-gît' of 'à la mémoire de', Duitse teksten: 'Ruhstätte', en Latijnse teksten: 'ad majorem dei gloriam'.

Voor zover er andere teksten op de grafmonumenten zijn vermeld, verwijzen ze in de meeste gevallen naar het christelijke/rooms-katholieke geloof.

Vaak gebeurt dat door middel van afkortingen, zoals:

- A en O (alfa en omega, begin en einde)
- XP (Christusmonogram)
- IHS (In Hoc Signo, in dit teken zult gij overwinnen)
- PAX (vrede)
- INRI (Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum (Jezus van Nazareth, koning der joden))

Aangetroffen Latijnse teksten zijn onder meer:

- 'Non nobis, non nobis, Domine, sed nomini tuo da gloriam', vertaald: 'Niet ons, niet ons, Heer, maar U zij de glorie' - het devies van de Tempeliers (nr. 515 Van Voorst tot Voorst)
- 'Regina sine labe concepta', vertaald: 'Koningin ontvangen zonder erfzonde' (nr. 515 Van Voorst tot Voorst)
- 'Cor unum et anima una in corde Jesu', vertaald: 'één van hart en één van geest in het hart van Jezus' (nr. 488 De Keeverberg)

Een greep uit de andere Nederlandstalige teksten met een christelijke lading:

- 'Heer, geef hem de eeuwige rust'
- 'mijn Jezus barmhartigheid'
- 'heilige moeder Gods, wees mijn heil'
- 'tot weerziens bij God'

Daarnaast gelijksoortige teksten in het Duits en Frans, en ook:

- 'O Mère la plus regrettée. Vous vivez en Dieu, vivez aussi en nous' (nr. 488 De Keeverberg)
- 'à l'ame humble et douce, enflammée de la charité du Christ, pleinement abandonnée à la volonté divine, pieusement décédée à Fauquemont' (nr. 488 De Keeverberg)

Een kleine selectie uit de overige, meer algemene teksten:

- 'weer samen'
- 'in den ouderdom van'
- 'wie haar kende, hield van haar'
- 'de dankbare parochianen aan hunnen herder' (nr. 331 Grispen)
- 'geboren, gedoopt, gevormd, overleden op dezelfde dag' (twee kinderen Schunck, 1953)
- 'décédé au chateau d'Oost (nr. onbekend, Waller de Warren)

VLN R ALFA EN OMEGA, METALEN LETTER IN ONDERKAST EN (ONDER) ART DÉCO LETTER

KRUZEN IN DIVERSE MATERIALEN EN VORMEN

- 'malgré la terre qui te recouvre/ à nos yeux, tu resteras toujours' (nr. 464 Du Moulin)
Op een aantal grafmonumenten staat de inscriptie Koopgraf (o.a. nr. 25 Prins, nr. 28 Haringcaspel, nr. 446 Beugels en nr. 500 Rutten) of 'Concession à perpétuité' (nr. 514 Jennekens, nr. 487 Maurissen)

Verzen

Enkele graftekens zijn voorzien van een nog leesbaar vers:

*Weinet nicht an meinem Grabe,
stört mich nicht in meiner Ruh,
denkt was ich gelitten habe,
gönnet mir die ewige Ruh*
(nr. 171 Orbonns Hahn)

*Afscheid slaat diepe wonden
maar met de geest blijft men steeds verbonden*
(nr. 23 Hendriks)

*Nur dort kann Dir vergolten werden
Was Du uns theure warst auf Erden*
(nr. 422 Smeets)

*Vater! Wenn die Mutter fragt:
Wo ist mein Liebling hin?
Sag Ihr, wenn Sie weint und klagt,
das ich im Himmel bin*
nr. 534 Stevens)

Beroeps-, functie- en titelaanduidingen

Een tiental stenen is, voor zover leesbaar, voorzien van een beroeps-, functie- of titelaanduiding:

- baron, lid van de Ridderschap van Gelderland, Kapitein van het regt. Grenadiers en Jagers (H.H.E. van Voorst tot Voorst 1910, nr. 515)
- barones (A.M.F.V. Hacfort tot ter Horst 1931, nr. 515)
- jonkheer drs. priester-leraar, historicus (H.J.C.M. van Nispen tot Pannerden 1985, nr. 515)
- douairière (E.M. Veling von den Busch 1932, nr. 40)

- ancien bourgemesre de Fauquemont (J.L. Franssen 1857, nr. 330)
- bourgemesre de Fauquemont (A.J. Smeets 1870, nr. onbekend)
- burgemeester der gemeente Valkenburg-Houthem (P.A. Hens 1971, nr. 312-313)
- oud-burgemeester van Voerendaal (W. Pieters 1885, nr. 87)
- oud-wethouder gemeente Berg en Terblijt (H. Hendriks 1944, nr. 357)
- oud-secretaris van Valkenburg (J. Smeets 1920, nr. 228)
- oud-gemeentesecretaris (J.R. Smeets 1958, nr. 334)
- gemeente-ontvanger (J.A. Schetters 1926, nr. 434)
- hoogleraar R.U. Utrecht (H.J.L. Smeets 2002, nr. 334)
- civielingenieur, leraar te Rolduc (E.G.L. Prevoo 1912, nr. 263)
- apotheker (J. Maessen 1931, nr. 479)
- arts (E. Pinckers 1959, nr. 271)
- notaris (P.H.F. Roebroek 1967, nr. 522)
- kolonel der artillerie (W.L.G.A. Schwarz, nr. 318)
- dr. (M.L. Benzerath 1947, nr. 201 en J. Bozon 1897, nr. 281)
- mr. (G.A.W.M. Schwarz 1986, nr. 496)
- secretaris en ontvanger broederschap H. Rozenkrans en secr. ontv. burgerlijk armbestuur (L. Ruypers 1937, nr. 482)
- pater Monfortaans missionaris (J. Flachs 1943, nr. 473)
- oud-pastoor van Valkenburg (P.J. Grispen 1901, nr. 331)
- emiritus pastoor (J.M. Prevoo 1955, nr. 263)
- priester (M.J. Brouwers 1945, nr. 229)

PRIESTERKELKEN

LINKS BOVEN RELIËF LACROIX
LINKS ONDER RELIËF MEYS,
RECHTS ONDER RELIËF PAPPERS

Figuratieve motieven/symboliek

Zoals gebruikelijk op een in hoofdzaak katholieke begraafplaats is het motief van het kruis op de Cauberg dominant aanwezig. Ze zijn uitgebeeld in verschillende materialen (hardsteen, marmer, graniet, smeedijzer, keramiek en hout) en een verscheidenheid aan vormen. Behalve de rechte kruizen zijn er pijlkruizen, Keltische kruizen al dan niet met stralenkrans, Griekse kruizen, nimbuskruizen, leliekruizen, een krukkenkruis en een boomkruis. Soms is het kruis gecombineerd met een korenaar, een (gebroken) roos of een druivenrank. Andere kruizen zijn voorzien van een brandend hart, met zwaard of doornenkroon.

BOVEN KRANS EN ROUWSLUIER PIETERS, LINKS ONDER OMSLUIERDE URN WALLER DE WARREN, RECHTS ONDER KWAST EN BLOEMMOTIEF DORREN

Een afbeelding van de priesterkelk siert de priestergraven (nrs 263, 331, 515).

Verder zijn een of enkele malen aangetroffen:

- palmtak(ken)
- lelietak
- gekruiste eikentakken
- korenaren
- bladkrans met IHS
- gebroken bloem
- gevleugelde zandloper
- omsluiserde urn

Beeldhouwwerken/reliëfs

De begraafplaats telt enkele grafmonumenten met beeldhouwwerk en reliëfs. De voornaamste zijn:

- reliëf van piëta en biddende figuren (Pappers, nrs. 506-507)
- reliëf van kruisiging met Maria en Johannes (Hendriks, nr. 160 en Schetters, nr. 213)
- reliëf van Christus met brandend hart en ster (Maessen, nr. 479)
- reliëf van de zegevierende Christus (Meys, nr. 255)
- reliëf van treurende vrouwenfiguur met twee kinderen en guirlandes bij afgebroken zuil (Crolla, nr. 475)
- reliëf van een man die een jongen omarmt, met ster en bloemen (Lacroix, nr. 539)
- sculptuur van Christusfiguur met banier en kruis (Ottens, nr. 483)
- sculptuur van engeltje met boomkruis, bloemenkrans en roos (Stevens, nr. 529)
- reliëfs van Christuskoppen zijn in veel verschillende, vaak fraaie uitvoeringen aanwezig

LINKS SCULPTUUR STEVENS, RECHTS ROOSMOTIEVEN EN PALMTAK HARTOG

ACCESSOIRES/RELIËFS: CHRISTUSKOPPEN IN DIVERSE MATERIALEN EN GEVARIEERDE VORMGEVING VLNR FRANSSEN, SMEETS, PLUYMAEKERS EN KENGEN

Decoratieve motieven

Een grote meerderheid van de oudere stenen is voorzien van decoratief frijn- en/of lijnwerk. Daarnaast zijn florale motieven aangetroffen (onder meer bij Hartog (nr. 10), Hendriks (nr. 23), Hoffman (nr. 66) en Schetters (nr. 213). Enkele malen zijn aangebracht geometrische motieven, bloemrozetten, linten, kwastjes, voluten en krulmotieven.

Heraldiek

Familiewapens komen op een drietal graftekens voor:
 - nr. onbekend (J.F. Waller de Warren)
 - nr. 41 (naam onbekend, in de muur gemetseld)
 - nr. 515 (van Voorst tot Voorst en Hacfort tot ter Horst)

Accessoires

Soms zijn reliëfs of driedimensionale onderdelen toegevoegd aan het eigenlijke monument, vaak van brons, marmer, keramiek of porselein. Tot de accessoires die op deze begraafplaats zijn aangetroffen behoren allereerst tal van metalen kruizen, soms met roos of duif, crucifixen van brons, en een bloemenkruis van keramiek. Verder Christuskoppen en corpi van porselein of brons, gevleugelde engelenkopjes en engeltjes van porselein, enkele fotoportretten en Lourdes-bordjes. Tevens twee metalen Madonna's met kind, een

kleine plaquette van keramiek van OLV van Altijddurende Bijstand. Verder zijn gesignaleerd enkele opengeslagen boeken, een hoeveelheid lantaartjes, grafvazen en bloembakken. Tot de meer opvallende accessoires behoort een omsluisende urn van porselein (nr. en naam onbekend).

Signaturen

Er zijn opvallend veel gesigeneerde monumenten aangetroffen van zeventien verschillende steenhouders:

- Ackermans Meerssen
- F. Aerts Maastricht
- W. v.d. Berg Valkenburg
- A. (E?)londiam (?) Vaals
- J. Coenen Maastricht
- Joh. Comuth Wijk-Maastricht
- Erens Heumen Wijk-Maastricht
- A. Geets Thienen
- A. Lejeune Maastricht
- Levarlet Valkenburg
- H. Piercy Maastricht
- L. Pieters Maastricht
- P. Severijns Heumen Wijk-Maastricht
- Th. Severijns
- H. Tonglet Scherzinger
- Warzée Tongeren
- W. Wings Aachen

ACCESSOIRES/RELIËFS: CORPI IN VERSCHILLENDE MATERIALEN EN GEVARIEERDE VORMGEVING: VLNR HARINGCASPEL, CURVERS EN SCHEPERS

ACCESSOIRES/RELIËFS: CHRISTUSKOPPEN IN DIVERSE MATERIALEN EN GEVARIEERDE VORMGEVING VLNR PRINS, HOFFMAN 1943, VYGH, HOFFMAN 1954

Historische personen

Voor zover niet om andere redenen opgenomen, kunnen de graven van de personen die zijn genoemd onder 'Beroeps-, functie- of titelaanduiding' van historisch belang zijn, vanwege de mogelijke verdiensten van de overledenen voor de gemeenschap.

Het is mogelijk dat er meer graven liggen van historische personen, zonder dat daarvan iets blijkt uit de inscriptie op het grafteken. Een en ander ter beoordeling van de gemeente, eventueel in samenspraak met een plaatselijke historicus.

Versterking van het beeld

Een aantal grafmonumenten is hergebruikt door middel van het aanbrengen van nieuwe tekstplaten. Dat is gebeurd bij o.m. Noij 1999, Kengen 2002, Franssen 1996, Beugels 1989, Philippens 1990 en Alsdorf 1991.

Dit is een goede manier om het historische beeld intact te laten, mits de nieuwe platen bijpassend zijn en het monument verder zoveel mogelijk ongemoeid wordt gelaten. Als het noodzakelijk is het oude monument op te knappen, dan verdient het aanbeveling dit terughoudend te doen, zodat het patina van de tijd behouden blijft. Ook bij een niet tot de selectie behorend grafteken als dat van Haanen (1921, nr. 416) zal het aanbrengen van een nieuwe tekstplaat tot versterking van het historische beeld leiden.

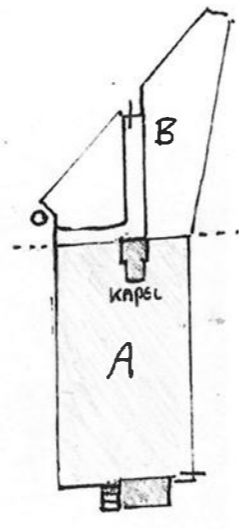
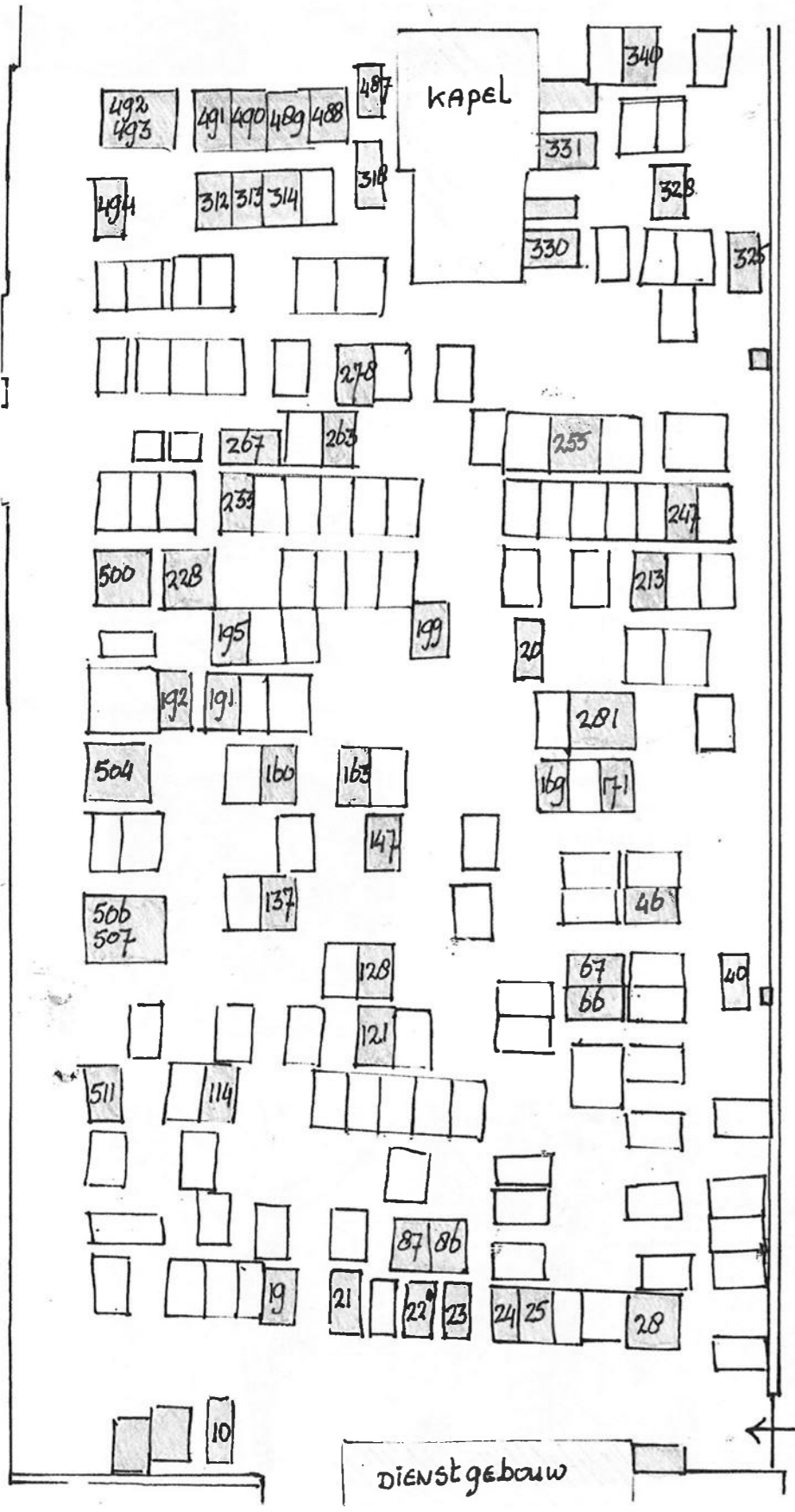
GEVLEUGELD ENGELKOPJE

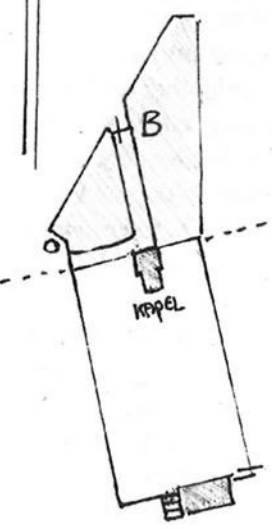
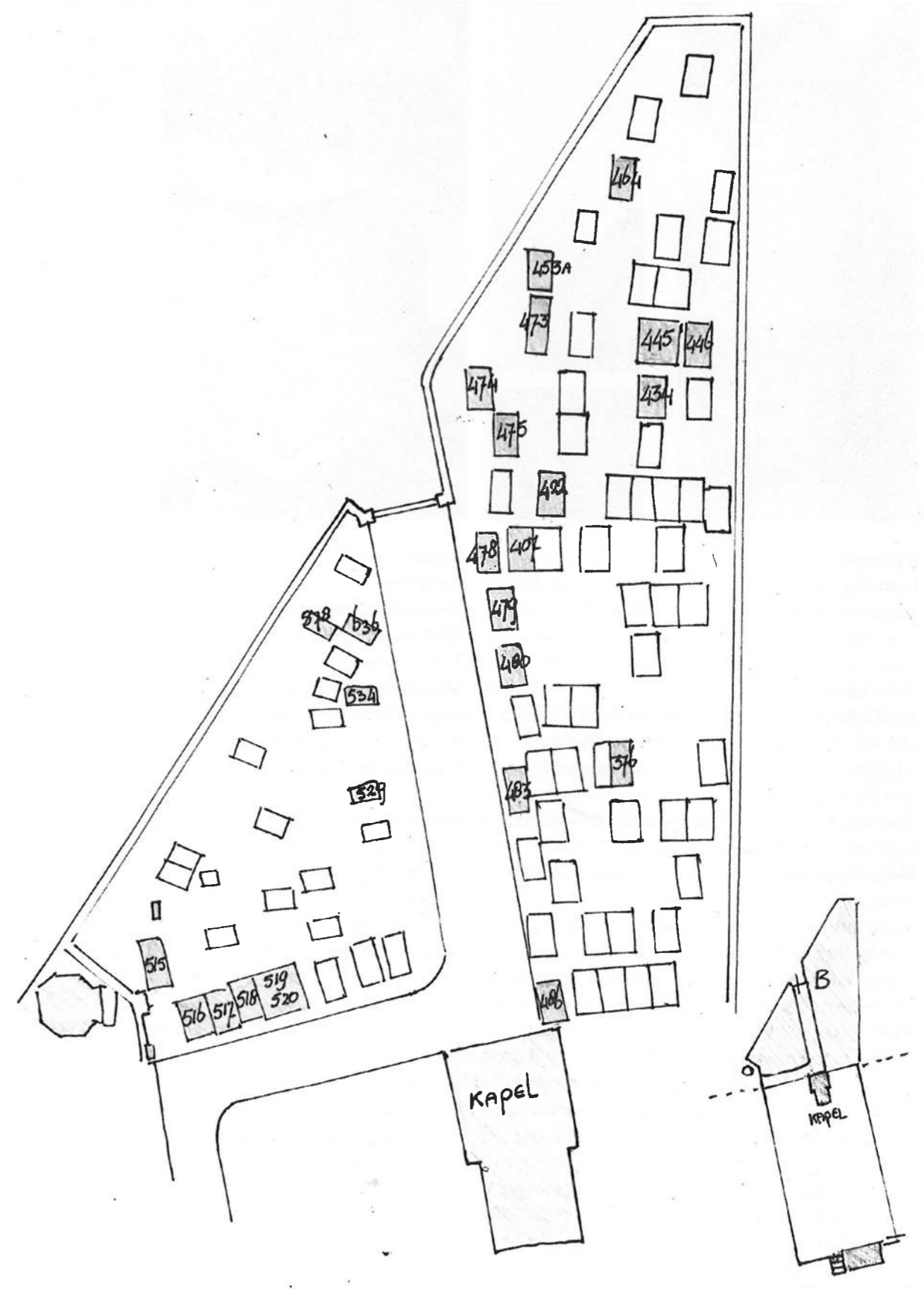
OMSLUIERDE URN

VLNR HOEN, FRIJNS EN LINCKENS

PLATTEGROND CAUBERG DEEL A

PLATTEGROND CAUBERG DEEL B

Beschrijving van de geselecteerde objecten

Monumentale objecten

Nummer: 445
Datering: 1895
Tenaamstelling: M.T. Dorren-Février
Stijl: eclecticisme
Type: monumentale stèle
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met en zonder schreef, verzonken aangebracht en verguld
Teksten: Ci-gît (...) Décédée à Fauquemont/ à l'âge de 47 ans/ priez pour elle
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, anker en palmtak, guirlande met kwastjes, lint
Decoratieve motieven: florale motieven, bloem-rozen, frijnwerk
Signatuur: J. Coenen Maastricht
Overige bijzonderheden: toelopende romp met uitkragende top voorzien van acroteria op de hoeken; het gevallen liekruis herplaatsen op de top
Waardering:
Kunst- en funerairhistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een monumentaal neoclassicistisch grafteken uit het laatste decennium van de 19de eeuw met rijke symboliek en detaillering, en voorzien van signatuur
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege de teksten, kruis en palmtak
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als een van de oudste objecten op deze begraafplaats en voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 407
Datering: 1897
Tenaamstelling: J. Bozon
Stijl: neoclassicisme
Type: stèle met afgebroken zuil
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: afgebroken zuil
Decoratieve motieven: frijnwerk
Tekst: in den ouderdom van/ 40 jaar, R.I.P.
Overige bijzonderheden: vierkante stèle die zich eenmaal geprofileerd verjongt, met een uitkragende dekplaat waarop een afgebroken gecanneleerde zuil is geplaatst; het geheel staat op een uitkragend basement
Waardering:
Kunst- en funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een afgebroken zuil op sokkel uit het laatste decennium van de 19de eeuw
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als een van de oudste objecten op deze begraafplaats en voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: onbekend
Datering: eind 19e eeuw
Tenaamstelling: onbekend
Stijl: neoclassicisme
Type: hoge stèle met vaas
Materiaal: hardsteen/ porselein
Figuratieve motieven/symboliek: urn, rozen, gestileerde vaas
Decoratieve motieven: frijnwerk, geometrische motieven en voluutvormen
Accessoires: omsluerde urn met rozenguirlande
Signatuur: W. Wings Aachen
Overige bijzonderheden: de romp is voorzien van een iets uitkragende boogvormige top met urn als bekroning
Waardering:
Kunsthistorisch: van regionaal belang vanwege de 19de eeuwse vaas
Funerairhistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een monumentaal, gesigneerd grafteken uit het 4de kwart van de 19de eeuw met rijke symboliek en detaillering, en vooral vanwege de zeer fraaie 19de eeuwse vaas
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als een van de oudste objecten op deze begraafplaats en voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 23
Datering: eind 19de eeuw (1997)
Tenaamstelling: S.J.A.H. Hendriks
Stijl: neoclassicisme
Type: ensemble met palen en kettingen
Materiaal: hardsteen, graniet, zink
Grafische vormgeving: onderkast belettering met schreef, verzonken aangebracht en verguld
Vers: Afscheid slaat/ diepe wonden,/ maar met de geest/ blijft men steeds/ verbonden
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, korenaren
Decoratieve motieven: bloemmotieven, frijnwerk
Accessoires: ornament Maria met kind; opengeslagen boek in de graftruimte
Overige bijzonderheden: tussen vlakke zuilen met boogvormige beëindiging is een granieten tekstplaat aangebracht; de graftruimte wordt omgeven door palen met kettingen, de palen hebben een diamantkop; het 19de eeuwse object is hergebruikt
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van neoklassiek grafteken met christelijke symboliek, decoratieve motieven, tekst en voorstelling van Maria met kind
Cultuurhistorisch: van lokaal belang vanwege de locatie temidden van gelijksoortige graftekens en als één van de oudste onderdelen van deze begraafplaats.

Nummer: 446

Datering: 1ste kwart 20ste eeuw (1989)

Tenaamstelling: P. Beugels

Stijl: neoclassicisme

Type: monumentale stèle met kruis

Materiaal: hardsteen, graniet, marmer

Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken en verguld (bovenste tekstplaat), kapitalen zonder schreef, verzonken (onderste plaat)

Tekst: koopgraf, mijn Jezus Barmhartigheid, IHS

Figuratieve motieven/symboliek: leliekruis

Decoratieve motieven: voluutvormen, frijnwerk

Signatuur: J. Comuth Maastricht

Overige bijzonderheden: het monument is achtereenvolgens opgebouwd uit een getrapte basement, een sokkel, een romp met driehoekige top en acroteria en een leliekruis als bekroning; de acroteria steunen op balustrade-achtige elementen ter weerszijden van de romp

Waardering:

Kunst-, funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een evenwichtig vormgegeven, monumentaal grafteken uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, voorzien van zorgvuldige detaillering en signatuur; kruis en teksten verwijzen naar het katholieke geloof

Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 228

Datering: 1912 / 1920

Tenaamstelling: H. America / J. Smeets

Stijl: neoclassicisme

Type: monumentaal ensemble

Materiaal: kunststeen, brons

Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en rood afgewerkt

Tekst: in den ouderdom van 80 jaar (H. America) oud secretaris/ van Valkenburg/ in den ouderdom van 97 jaar (J. Smeets) / R.I.P.

Decoratieve motieven: frijnwerk, geometrische motieven

Accessoires: corpus met tekstlintje

Overige bijzonderheden: monument in de vorm van een tempelfront: twee vlakke zuilen met aflopende wangen, bekroond door een fronton; daartussen een terugliggende plaat met corpus en lintje en inscriptie; ter weerszijden van de zuilen aflopende vleugelstukken

Waardering:

Kunst-, funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een monumentaal ensemble in neoclassicistische stijl uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, met corpus

Cultuurhistorisch: mogelijk van lokaal belang vanwege Smeets als secretaris van Valkenburg, voorts van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 506-507

Datering: 1921

Tenaamstelling: A. Pappers

Stijl: neoclassicisme

Type: monumentaal ensemble

Materiaal: kalksteen

Grafische vormgeving: onderkast belettering en kapitalen zonder schreef, verheven (centraal tekstvlak) en verzonken, gezwart (kleine tekstplaten)

Figuratieve motieven/symboliek: palmtak, reliëfs van biddende vrouwenfiguren en piëta, alfa en omega, brandend hart en zwaard

Decoratieve motieven: frijnwerk, geometrische motieven, roosmotieven

Overige bijzonderheden: meerdelige opstand met centraal bovenstuk waarin een door dubbele halfzuilen geflankeerde nis met piëta-voorstelling, bekroond door een kruis met reliëf van brandend hart en zwaard; de grafruimte is deels omgeven door een balustrade en deels door palen en (oorspronkelijk) kettingen; een bank en plantenbak maken deel uit van het ensemble.

Waardering:

Kunsthistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een neoclassicistisch ensemble met reliëfs

Funerair- en religieushistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een stijlvast monumen-

taal ensemble uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, compleet met gevarieerde symboliek en reliëfs die verwijzen naar het katholieke geloof
Cultuurhistorisch: van belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 483
Datering: 1923
Tenaamstelling: J.L. Otten
Stijl: neoromantiek
Type: sculptuur op sokkel
Materiaal: kalksteen, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en verguld
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Overige bijzonderheden: op een zich eenmaal verjongende sokkel is een dekplaat aangebracht waarop een hoge sculptuur is geplaatst van Christus met overwinningsvaan; één hand van de figuur ontbreekt
Waardering:
Kunsthistorisch: van provinciaal belang vanwege de neoromantische sculptuur
Funerair- en religieushistorisch: van provinciaal belang als voorbeeld van een hoge sculptuur op sokkel, uitbeeldende Christus Triomfator, uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 434
Datering: 1926
Tenaamstelling: M.C.H. Schetters-Habets
Stijl: neoclassicisme
Type: monumentaal ensemble
Materiaal: hardsteen, metaal
Grafische vormgeving: kapitalen en onderkast belettering zonder schreef, verzonken aangebracht (staande steen); metalen kapitalen met schreef (liggende steen)
Tekst: Tot weerziens
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, opgaande zon, gekruiste palmtak
Decoratieve motieven: lijn- en frijnwerk
Accessoires: 2 Lourdes-bordjes, corpus, banderol
Overige bijzonderheden: forse symmetrische stèle, in opbouw verwijzend naar het klassieke tempelfront, voorzien van een gordijnboog; in de grafruimte een kleine zerk op roef
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een monumentaal ensemble met neoclassicistische kenmerken uit het 2de kwart van de 20ste eeuw
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege de symboliek, de Lourdes-bordjes en het corpus
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 312-313
Datering: 1928 / 1971
Tenaamstelling: M.H.A. Hens / P.A. Hens
Stijl: traditioneel
Type: symmetrisch ensemble
Materiaal: hardsteen, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht en verguld
Tekst: burgemeester der/ gemeente/ Valkenburg-Houthem/ 1917-1953 (P.A.)
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: florale motieven, frijnwerk
Overige bijzonderheden: driedelige hardstenen opstand met hoog centraal gedeelte waarin horizontale schijnvoegen zijn aangebracht; op het middelste, uitgebouwde deel van de sokkel is een halfronde plantenbak bevestigd, eveneens van hardsteen; de zijvleugels zijn lager en hebben een afgeronde hoek aan de buitenkant; de groengranieten tekstplaten zijn van later datum
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een monumentaal symmetrisch ensemble uit het 2de kwart van de 20ste eeuw, compleet met geïntegreerde plantenbak
Cultuurhistorisch: mogelijk van lokaal belang vanwege de verdiensten van P.A. Hens als burgemeester van Valkenburg-Houthem, voorts van belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 480
Datering: 1930
Tenaamstelling: M.H.E. Drissen-Caelen
Stijl: neoclassicisme
Type: monumentaal object
Materiaal: hardsteen, brons
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht en verguld
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: frijnwerk
Accessoires: Christuskop met stralenkrans
Signatuur: A.. Elondiam? Vaals
Overige bijzonderheden: tussen twee halfzuilen met boogvormige bekroning bevindt zich aan de onderkant een plaat met tekstvlak, bekroond met een kruis
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een gesigneerd ensemble met neoclassicistische kenmerken uit het 3de kwart van de 20ste eeuw
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege het kruis met Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 21
Datering: 1931
Tenaamstelling: E. Smeets-Martens
Stijl: eclecticisme
Type: monumentaal object
Materiaal: hardsteen, brons
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en verzilverd
Tekst: in vrome nagedachtenis aan
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: geometrische motieven, frijnwerk
Accessoires: Christuskop
Overige bijzonderheden: tussen twee halfzuilen die worden bekroond met een neogotische boog bevindt zich een tekstplaat waarop een kruis is geplaatst; het geheel staat op een uitkragende sokkel
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een monumentaal object dat kenmerken vertoont van neoclassicisme en neogotiek uit het 2de kwart van de 20ste eeuw, met fraaie bronzen Christuskop
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege de tekst, het kruis en de Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats.

Nummer: 22A
Datering: 1935
Tenaamstelling: A. v.d. Smissen-Heijnen
Stijl: neoclassicisme
Type: monumentaal object
Materiaal: hardsteen, marmer, brons
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart (tekstplaat), verheven aangebracht in gebouchardeerde regels (plaat tussen zuilen)
Tekst: heilige/ moeder/ Gods/ wees mijn/ heil
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: geometrische motieven, frijnwerk
Accessoires: bronzen Christuskop
Overige bijzonderheden: het vlak tussen twee vlakke halfzuilen, die worden bekroond met een fronton, is gevuld met een hardstenen plaat; het geheel staat op een uitkragende sokkel waarop de tekstplaat is bevestigd
Waardering:
Kunst- en funerairhistorisch: van lokaal belang als laat voorbeeld van een object in neoclassicistische stijl uit het 2de kwart van de 20ste eeuw, en vanwege de samenhang met soortgelijke objecten
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege de tekst
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Zerken en tombes

Nummer: 40
Datering: 1877
Tenaamstelling: E.M. Thimister
Stijl: traditioneel
Type: zerk
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Tekst: ci-gisent/ les époux
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een 19de eeuwse zerk
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de oudste onderdelen van deze begraafplaats, mogelijk ook vanwege het belang van E.M. de Veling, douairière D. von den Busch 1846-1932 die ook in dit graf begraven is.

Nummer: onbekend
Datering: 1886
Tenaamstelling: F.G. Quadvlieg
Stijl: traditioneel
Type: zerk
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: R.I.P.
Figuratieve motieven/symboliek: leliekruis
Decoratieve motieven: florale motieven, rankwerk, lijn- en frijnwerk
Overige bijzonderheden: de steen ligt in de hoek tussen het dienstgebouw en de muur, aan de linkerkant
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een 19de eeuwse zerk met fraaie florale motieven en rankwerk in de hoeken, en een leliekruis als figuratief motief
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege het kruis als verwijzing naar het rooms-katholieke geloof
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de oudste onderdelen van deze begraafplaats

Nummer: onbekend
Datering: 1893
Tenaamstelling: Familie Müdder
Stijl: traditioneel / gotiek
Type: kleine zerk
Materiaal: marmer
Grafische vormgeving: gotische belettering, onderkast
Tekst: Ruhestätte
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, gekruiste palmtakken met strik
Decoratieve motieven: florale motieven
Overige bijzonderheden: de zerk is rechtop tegen de muur van de kapel geplaatst; de linker benedenhoek is aangeheeld, hier ontbreekt het reliëf
Waardering:
Funerairhistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een 19de eeuwse zerk met gotische belettering, fraaie florale motieven en rankwerk in de hoeken
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege het kruis en de palmtakken als verwijzing naar het christelijke geloof
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de oudste onderdelen van deze begraafplaats

Nummer: 487
Datering: eind 19de eeuw
Tenaamstelling: Maurissen (?)
Stijl: traditioneel
Type: zerk op roef
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef en onderkast belettering met schreef, verzonken aangebracht
Tekst: Concession à perpétuité
Decoratieve motieven: frijnwerk
Accessoires: kruis met brandend hart
Signatuur: Lejeune Maastricht
Overige bijzonderheden: tombe met van geprofileerde randen voorziene dekplaat en opgelegd kruis met brandend hart
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een laat 19de eeuwse zerk met gevarieerde belettering, diverse motieven en signatuur
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege de symboliek van kruis met brandend hart
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de oudere onderdelen van deze begraafplaats

Nummer: 318
Datering: 1922
Tenaamstelling: W.L.G.A. Schwartz
Stijl: traditioneel
Type: zerk op roef
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: kolonel der artillerie
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: frijnwerk, hoek- en randafwerking
Accessoires: kruis
Overige bijzonderheden: de zerk heeft een rand- en hoekafwerking van biljoen met kapel
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van de enige hier voorkomende zerk met biljoen en kapel uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege het kruis
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 464
Datering: 1924
Tenaamstelling: W.E.M. du Moulin
Stijl: traditioneel
Type: tombe
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht (bovenvlak tombe); onderkast belettering cursief, verzonken (boek)
Tekst: Malgré/ la terre/ qui te recouvre/ à nos yeux/ tu resteras/ toujours./ Eva Fernand (boek),
Decoratieve motieven: bloemmotief (boek), frijnwerk
Accessoires: kruis en opengeslagen boek, pagina met omgeslagen hoekje rechtsboven
Overige bijzonderheden: tombe op roef met getoogd bovenvlak, waarop een fors kruis en opengeslagen boek zijn aangebracht
Waardering:
Funerairhistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een tombe met getoogd bovenvlak uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, compleet met tekst, diverse motieven en fraai gedetailleerd opengeslagen boek
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege het kruis
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 325
Datering: 1949
Tenaamstelling: K. Marx
Stijl: traditioneel
Type: tombe
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: familiegraf
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Overige bijzonderheden: tombe met getoogde bovenkant, waarop een fors kruis; de tombe staat op een vrij hoge plint met afgeschuinde kanten
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een tombe met getoogde bovenkant uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege het kruis als verwijzing naar het rooms-katholieke geloof
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats.

Stèles

Nummer: 330
Datering: 1857
Tenaamstelling: J.L. Franssen
Stijl: neoclassicisme
Type: stèle met kruis
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met en zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: A la mémoire/ de/ ancien bourgemesre/ de Fauquemont/ R.I.P.
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: florale motieven, rankwerk, frijn- en lijn werk
Signatuur: J. Coenen Maastricht
Overige bijzonderheden: zich eenmaal verjongende stèle met acroteria op de hoeken, een kruis op de top en vellingkanten
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang vanwege de ouderdom, de evenwichtige vormgeving en de zorgvuldige detaillering, compleet met fors kruis en fraai uitgevoerde motieven
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege het kruis
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als burgemeester van Valkenburg en voorts als een van de oudste objecten van deze begraafplaats

Nummer: 19
Datering: 1885
Tenaamstelling: M.G. Franssen
Stijl: neoclassicistische kenmerken
Type: hoge stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en verzilverd
Tekst: Rust in vrede (banderol)
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, palmtak en banderol
Decoratieve motieven: frijnwerk, cirkelmotief
Accessoires: Christuskop
Overige bijzonderheden: stèle met puntvormige beëindiging, bekroond met een kruis waarvan de armen een lelievormige beëindiging hebben; geplaatst op sokkel
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang vanwege de ouderdom en de vormgeving, compleet met leliekruis, Christuskop, zorgvuldige detaillering en diverse motieven
Religieushistorisch: van lokaal belang vanwege het kruis en de Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als een van de oudste objecten van deze begraafplaats

Nummer: 87
Datering: 1885
Tenaamstelling: W. Pieters
Stijl: neoclassicisme
Type: stèle met kruis
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht
Tekst: I.H.S./ Bid voor de ziel/ van/ den Wel Edel Achtb. Heer/ oud-burgemeester van Voerendaal/ in den ouderdom/ van 69 jaar/ R.I.P.
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, krans, rouwsluier
Decoratieve motieven: acroteria, lijn- en frijnwerk
Signatuur: Levarlet
Overige bijzonderheden: stèle met uitkragende boogvormige top en acroteria, geprofileerde sokkel, en een leliekruis op de top
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een gesigneerde 19de eeuwse stèle, compleet met acroteria, leliekruis, teksten en fraaie motieven, waaronder een rouwsluier met krans
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de oudste onderdelen van deze begraafplaats en mogelijk van belang vanwege de burgemeester van Voerendaal

Nummer: 328
Datering: 1890
Tenaamstelling: M. Ubachs
Stijl: traditioneel
Type: stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, marmer, porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Tekst: R.I.P.
Figuratieve motieven/symboliek: Keltisch kruis
Decoratieve motieven: lijn- en frijnwerk
Accessoires: corpus, tekstlintje
Overige bijzonderheden: de romp van de stèle gaat over in de smallere stam van het kruis; de romp wordt geflankeerd door lagere zijstukken met afgeschuinde zijkanten
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een evenwichtig opgebouwde laat 19de eeuwse stèle met Keltisch kruis, corpus en fraai afhangend tekstlintje
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de oudste objecten van deze begraafplaats

Nummer: 422
Datering: 1894
Tenaamstelling: A.E. Smeets
Stijl: traditioneel
Type: stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen en onderkast belettering met schreef, verzonken aangebracht
Vers: Nur dort kann Dir vergolten/ werden/ Was Du uns theure warst auf/ Erden (sokkel) en Mein Jesus Barmherzigheit (kruis)
Figuratieve motieven/symboliek: Keltisch kruis, krans
Decoratieve motieven: voluutvormen, frijnwerk
Signatuur: H. Pierey Maastricht
Overige bijzonderheden: op uitkragend basement en dito sokkel staat een stèle met halstop, bekroond door een Keltisch kruis; boven de rondboog tekstplaat bevindt zich een kransreliëf, tussen hals en romp voluutvormen
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een laat 19de eeuwse stèle met halstop, Keltisch kruis en signatuur, compleet met tekst, krans en gevarieerde belettering
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de 19de eeuwse objecten van deze begraafplaats

Nummer: onbekend
Datering: 1894
Tenaamstelling: J.F. Waller de Warren
Stijl: neoclassicisme
Type: stèle
Materiaal: kalksteen
Grafische vormgeving: kapitalen met en zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: Ci-git/ décède au chateau d'Oost
Figuratieve motieven/symboliek: gesluiserde urn, gekruiste eikentakken
Decoratieve motieven: acroteria
Heraldiek: familiewapen
Signatuur: H. Pierey Maastricht
Overige bijzonderheden: toelopende romp en uitkragend topstuk voorzien van acroteria op de hoeken en omsluiserde urn als bekroning
Waardering:
Kunsthistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een 19de eeuwse neoclassicistisch grafteken met omsluiserende urn en heraldiek
Funerairhistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een forse stèle, compleet met gesluiserde urn, eikentakken, familiewapen, acroteria en signatuur
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de 19de eeuwse objecten van deze begraafplaats

Nummer: 488
Datering: 1896
Tenaamstelling: L.M.J. de Keeverberg née de Villers de Pité
Stijl: traditioneel
Type: kruis op sokkel
Materiaal: hardsteen, graniet
Grafische vormgeving: onderkast belettering met schreef, verzonken aangebracht en verguld
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Teksten: à l'âme humble et douce,/ enflammée de la charité/ du Christ,/ pleinement abandonnée à la/ volonté divine,/ pieusement décédée/ a Fauquemont (romp); Salut et adieu,/ o Mère la plus regrettée./ Vous vivez en Dieu, vivez aussi en nous (sokkel); Cor unum/ et anima/ una in/ Corde/ Jesu (één van hart en één van geest in het hart van Jezus)
Overige bijzonderheden: vierledige rechthoekige stèle met hoog kruis
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een fors, evenwichtig opgebouwd kruis op sokkel, compleet met religieuze, Franstalige teksten
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de 19de eeuwse objecten van deze begraafplaats,

Nummer: 489
Datering: 1896
Tenaamstelling: P. Strater
Stijl: eclecticisme
Type: kruis op piëdestal
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Tekst: R.I.P.
Figuratieve motieven/symboliek: leliekruis
Decoratieve motieven: frijnwerk
Overige bijzonderheden: de piëdestal verwijst naar de klassieke Oudheid, op de uitkragende dekplaat staat een gedrongen leliekruis op geprofileerde sokkel; in de vier zijden van de steen zijn verdiepte geprofileerde tekstplaten uitgehakt
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafmonument uit het eind van de 19de eeuw, dat refereert aan grafmonumenten uit de klassieke Oudheid, aangevuld met een leliekruis
Cultuurhistorisch: van lokaal belang één van de 19de eeuwse objecten van deze begraafplaats

Nummer: 491
Datering: 1897
Tenaamstelling: J. Cox
Stijl: traditioneel
Type: kruis op sokkel
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met en zonder schreef, verzonken aangebracht
Decoratieve motieven: frijn- en lijnwerk
Tekst: à la mémoire/ de notre mère bien aimée/ décédée à Fauquemont/ à l'age de 82 ans/ R.I.P.
Overige bijzonderheden: zich eenmaal verjongende rechthoekige steen met een dekplaat waarop een kruis is geplaatst op geprofileerde voet; de inscriptie is aan de voorzijde aangebracht
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een laat 19de eeuwse kruis op sokkel met Franstalige tekst
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de 19de eeuwse objecten van deze begraafplaats

Nummer: 137
Datering: 1899
Tenaamstelling: A. Quaedvlieg
Stijl: traditioneel
Type: hoge stèle met kruis
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: R.I.P.
Decoratieve motieven: frijnwerk, rankwerk, vellingkanten aan de hoeken van de romp
Signatuur: Levarlet
Overige bijzonderheden: forse stèle op geprofileerde sokkel, bekroond door een leliekruis
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een laat 19de eeuwse stèle met kruis, compleet met vellingkanten, frijn- en rankwerk
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de 19de eeuwse objecten van deze begraafplaats

Nummer: 213
Datering: eind 19de eeuw (1985)
Tenaamstelling: S. Schetters
Stijl: traditioneel
Type: kruis op sokkel
Materiaal: smeedijzer, hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: druivenranken, corpus, heiligenfiguren, geschakelde ringen
Decoratieve motieven: bloem- en bladmotieven
Overige bijzonderheden: smeedijzeren kruis op hardstenen sokkel, het kruis is opgeknapt en hergebruikt
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een 19de eeuwse ijzeren kruis op lage sokkel met rijke symboliek, corpus en heiligenfiguren
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als 19de eeuwse object van deze begraafplaats

Nummer: onbekend
Datering: eind 19de, begin 20ste eeuw
Tenaamstelling: onbekend
Stijl: traditioneel
Type: boomkruis
Materiaal: kunststeen, porselein
Accessoires: Christuskop
Overige bijzonderheden: boomkruis op sokkel. onder de draperie heeft een tekstplaat gezeten, boven de draperie bevindt zich een eenvoudige geïntegreerde vaas
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een boomkruis op sokkel met draperie boven de tekstplaat, compleet Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 494
Datering: 1900
Tenaamstelling: J.D.A. Ackens-ten Hompel
Stijl: traditioneel
Type: kruis op sokkel
Materiaal: hardsteen, marmer (?)
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Overige bijzonderheden: rechthoekige vierledige stèle met hoog kruis op uitkragend basement
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een hoog kruis op sokkel uit 1900
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 331
Datering: 1901
Tenaamstelling: P.J. Grispen
Stijl: traditioneel
Type: stèle met kruis
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen en onderkast belettering zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Tekst: Hier ligt begraven/ in afwachting der blijde verrijzenis/ de WelEerwaarde/ Heer, Oud-Pastoor van Valkenburg/ aldaar godvruchtig overleden/ ... / De dankbare Parochianen/ aan/ hunnen Herder
Figuratieve motieven/symboliek: pijlkruis, priesterkelk
Decoratieve motieven: fijnwerk
Signatuur: Levarlet Valkenburg
Overige bijzonderheden: zich eenmaal verjongende stèle met een top van gevarieerde boogvormen, bekroond door een kruis
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een vroeg 19de eeuwse stèle met kruis, compleet met tekst, kruis, priesterkelk, en signatuur
Cultuurhistorisch: van lokaal historisch belang vanwege de pastoor en voorts als een van de oudere onderdelen van deze begraafplaats

Nummer: 518
Datering: 1902
Tenaamstelling: A. Jennekens
Stijl: traditioneel
Type: stèle met kruis
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met en zonder schreef, verzonken aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: leliekruis
Decoratieve motieven: voluutvormen, lijn- en frijnwerk
Signatuur: Levarlet Valkenburg
Overige bijzonderheden: op basement en sokkel geplaatste stèle met ingebogen romp en boogvormige top, die overgaat in een kruis
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een fraai vormgegeven stèle uit het begin van de 20ste eeuw, compleet met fijnzinnige detaillering en leliekruis
Cultuurhistorisch: van lokaal historisch belang als vroeg 20ste eeuwse onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 490
Datering: 1903
Tenaamstelling: J. Strater-de Wilde
Stijl: eclecticisme
Type: kruis op piëdestal
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met en zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Figuratieve motieven/symboliek: leliekruis
Decoratieve motieven: frijn- en lijnwerk
Overige bijzonderheden: de piëdestal verwijst naar de klassieke Oudheid, op de dekplaat staat een gedrongen kruis op geprofileerde voet; in de vier zijden van de piëdestal zijn verdiepte geprofileerde tekstplaten uitgehakt
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafmonument uit het begin van de 20ste eeuw, dat refereert aan grafmonumenten uit de klassieke Oudheid, aangevuld met een leliekruis
Cultuurhistorisch: van lokaal belang één van de vroeg 20ste eeuwse objecten van deze begraafplaats

Nummer: 199
Datering: 1905
Tenaamstelling: A. Vossen
Stijl: traditioneel
Type: hoge stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, marmer, porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, gekruist palmtakje (onderaan romp)
Decoratieve motieven: frijnwerk
Accessoires: corpus met tekstlintje
Overige bijzonderheden: strak vormgegeven stèle met hoge romp die geprofileerd overgaat in een klein kruis
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een vroeg 20ste eeuwse stèle met kruis, compleet met symboliek en corpus met tekstlintje
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als vroeg 20ste eeuwse onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 516
Datering: 1906
Tenaamstelling: J. Schillemans
Stijl: traditioneel
Type: hoge stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, marmer, porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: pijlkruis
Decoratieve motieven: frijnwerk
Accessoires: corpus
Overige bijzonderheden: drieledige rechthoekige stèle met hoog pijlkruis (erf gevallen, dient herplaatst te worden)
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een vroeg 20ste eeuwse stèle met kruis en corpus
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als vroeg 20ste eeuwse onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 169
Datering: 1909
Tenaamstelling: J.P. Curvers
Stijl: traditioneel
Type: hoge stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, marmer, porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Tekst: In pace
Figuratieve motieven/symboliek: palmtak, Keltisch kruis
Decoratieve motieven: frijnwerk, voluutvormen
Accessoires: corpus, afhangend tekstlintje
Overige bijzonderheden: zich eenmaal verjongende stèle op uitkragende sokkel; het Keltische kruis op de top heeft een stam met enkele boogvormen, een corpus in het hart en daarboven een afhangend tekstlintje
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een stèle met sierlijk vormgegeven kruis uit het 1ste decennium van de 20ste eeuw, compleet met palmtak, corpus en fraai afhangend tekstlintje
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als een van de vroeg 20ste eeuwse onderdelen van deze begraafplaats

Nummer: 86
Datering: 1912
Tenaamstelling: E. Pieters
Stijl: neoclassicisme
Type: stèle met (oorspronkelijk) kruis
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met en zonder schreef, verzonken aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: krans, rouwsluier
Decoratieve motieven: acroteria, lijn- en frijnwerk
Signatuur: Levarlet
Overige bijzonderheden: stèle met uitkragende boogvormige top met acroteria op de hoeken, op geprofileerde sokkel; het kruis op de top ontbreekt en zou aangevuld moeten worden
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een gesigeneerde 19de eeuwse stèle, compleet met acroteria en fraaie motieven, waaronder een rouwsluier met krans
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de vroeg 20ste eeuwse onderdelen van deze begraafplaats

Nummer: 263
Datering: 1912 / 1955
Tenaamstelling: E.G.L. Prevoo / J.M. Prevoo
Stijl: traditioneel
Type: stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en verguld
Tekst: civiel ingenieur/ leeraar te Rolduc (E.G.L.)/ emeritus pastoor (J.M.)
Figuratieve motieven/symboliek: stralenkruis, priesterkelk
Decoratieve motieven: frijnwerk
Overige bijzonderheden: stèle in de vorm van stralenkruis met in het hart een priesterkelk, compleet met getrapte uitkragende sokkel en basement
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een vroeg 20ste eeuwse stèle in kruisvorm, compleet met priesterkelk
Cultuurhistorisch: mogelijk van lokaal historisch belang vanwege de verdiensten van de beide overledenen; tevens van belang als vroeg 20ste eeuwse onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 474
Datering: 1913
Tenaamstelling: E. Falise
Stijl: traditioneel
Type: symmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en (oorspronkelijk) gezwart
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: geometrische motieven, frijnwerk
Accessoires: Christuskop
Overige bijzonderheden: forse stèle in kruisvorm, aan weerszijden van de stam voorzien van standers met boogvormig topje
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een stèle in kruisvorm uit het 2de decennium van de 20ste eeuw, met symmetrische opbouw en Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als vroeg 20ste eeuwse onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 578
Datering: 1913
Tenaamstelling: T. Jeukens
Stijl: traditioneel
Type: stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen met en zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: Tot weerzien voor eeuwig/ hier boven
Figuratieve motieven/symboliek: leliekruis
Decoratieve motieven: frijnwerk
Signatuur: H. Tonglet Scherzinger
Overige bijzonderheden: monument opgebouwd uit basement, sokkel en ingebogen romp, eindigend in een dubbele holle boog met een leliekruis als bekroning
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang vanwege de fraaie vormgeving en evenwichtige opbouw, als voorbeeld van een grafteken uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als kindergraf (3 kinderen) uit het eerste kwart van de 20ste eeuw, en voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 519-520
Datering: 1913
Tenaamstelling: M.A.I. Beyers
Stijl: neoclassicisme
Type: stèle met kruis en palen en kettingen
Materiaal: hardsteen, marmer, zink
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: krans, pijlkruis, Christusmonogram
Decoratieve motieven: palmet, acroteria, gevarieerde boogvormen, frijnwerk
Signatuur: P. Severijns Heumen-Wijk-Maastricht
Overige bijzonderheden: monument opgebouwd uit basement, sokkel en toelopende stèle met bredere driehoekige top; de top wordt bekroond door een palmet en heeft acroteria op de hoeken, op de top is een pijlkruis geplaatst, waarvan het corpus ontbreekt; de palen hebben vellingkanten en een fraai gedetailleerde kop; één van de kettingen ontbreekt
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als neoclassicistische stèle uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, voorts vanwege de evenwichtige en gedetailleerde vormgeving, en de motieven
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 636
Datering: 1915
Tenaamstelling: J. America
Stijl: traditioneel
Type: kleine stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: voluutvormen, lijnwerk
Overige bijzonderheden: kleine stèle op lage sokkel met boogvormige top en een kruis als bekroning
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken voor een kind uit het 2de decennium van de 20ste eeuw, compleet met kruis en diverse motieven
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als kindergraf uit het eerste kwart van de 20ste eeuw en voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 278
Datering: 1915 / 1932
Tenaamstelling: J. Smeets / A.B. Schetters
Stijl: traditioneel
Type: hoge symmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen, marmer, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht op de sokkel, op de stam van het kruis wit afgewerkt
Tekst: Bid voor de ziel van zaliger
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, Christuskop met doornenkroon en stralenkrans
Decoratieve motieven: frijnwerk
Overige bijzonderheden: hoge stèle in kruisvorm met eerste inscriptie op de sokkel (1915/1932) en later toegevoegde tekstplaat op de stam van het kruis; in het hart van het kruis een Christuskop
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een hoge stèle in kruisvorm uit het 2de decennium van de 20ste eeuw, compleet met tekst en fraaie Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 486
Datering: 1917
Tenaamstelling: F.Th. Frijns
Stijl: eclecticisme
Type: hoge stèle
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Figuratieve motieven/symboliek: palmtak, (oorspronkelijk) kruis
Decoratieve motieven: voluutvormen, frijnwerk
Overige bijzonderheden: in drie delen opgebouwde, zich verjongende stèle; boven het centrale deel een afdekplaat waarop een smaller topstuk is geplaatst met acroteria op de hoeken; het kruis op de top zou weer aangevuld moeten worden, het tekstplaatje dat in de grafuimte ligt, herplaatst
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een eclectisch grafmonument uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, waarbij het frontonachtige topstuk en de acroteria naar de klassieke Oudheid verwijzen
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 475
Datering: 1923
Tenaamstelling: J. Crolla
Stijl: neoromantiek
Type: hoog kruis op sokkel
Materiaal: hardsteen, graniet, brons
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven en verzonken aangebracht
Tekst: mijn Jezus barmhartigheid / koopgraf
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, reliëf van treurende vrouwenfiguur en twee kinderen met guirlandes bij afgebroken zuil
Decoratieve motieven: lijn- en frijnwerk
Signatuur: A. Geets Thienen
Overige bijzonderheden: forse stèle met boogvormige top waaruit een kruis oprijst; centraal een ovaal reliëf daaronder een meelopend granieten tekstvlak
Waardering:
Kunsthistorisch: van provinciaal belang vanwege het fraaie neoromantische reliëf
Funerairhistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een evenwichtig vormgegeven grafmonument uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, voorzien van een neoromantisch reliëf
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 636
Datering: 1915
Tenaamstelling: J. America
Stijl: traditioneel
Type: kleine stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: voluutvormen, lijnwerk
Overige bijzonderheden: kleine stèle op lage sokkel met boogvormige top en een kruis als bekroning
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken voor een kind uit het 2de decennium van de 20ste eeuw, compleet met kruis en diverse motieven
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als kindergraf uit het eerste kwart van de 20ste eeuw en voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 278
Datering: 1915 / 1932
Tenaamstelling: J. Smeets / A.B. Schetters
Stijl: traditioneel
Type: hoge symmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen, marmer, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht op de sokkel, op de stam van het kruis wit afgewerkt
Tekst: Bid voor de ziel van zaliger
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, Christuskop met doornenkroon en stralenkrans
Decoratieve motieven: frijnwerk
Overige bijzonderheden: hoge stèle in kruisvorm met eerste inscriptie op de sokkel (1915/1932) en later toegevoegde tekstplaat op de stam van het kruis; in het hart van het kruis een Christuskop
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een hoge stèle in kruisvorm uit het 2de decennium van de 20ste eeuw, compleet met tekst en fraaie Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 486
Datering: 1917
Tenaamstelling: F.Th. Frijs
Stijl: eclecticisme
Type: hoge stèle
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Figuratieve motieven/symboliek: palmtak, (oorspronkelijk) kruis
Decoratieve motieven: voluutvormen, frijnwerk
Overige bijzonderheden: in drie delen opgebouwde, zich verjongende stèle; boven het centrale deel een afdekplaat waarop een smaller topstuk is geplaatst met acroteria op de hoeken; het kruis op de top zou weer aangevuld moeten worden, het tekstplaatje dat in de grafruimte ligt, herplaatst
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een eclectisch grafmonument uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, waarbij het frontonachtige topstuk en de acroteria naar de klassieke Oudheid verwijzen
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 475
Datering: 1923
Tenaamstelling: J. Crolla
Stijl: neoromantiek
Type: hoog kruis op sokkel
Materiaal: hardsteen, graniet, brons
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven en verzonken aangebracht
Tekst: mijn Jezus barmhartigheid / koopgraf
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, reliëf van treurende vrouwenfiguur en twee kinderen met guirlandes bij afgebroken zuil
Decoratieve motieven: lijn- en frijnwerk
Signatuur: A. Geets Thienen
Overige bijzonderheden: forse stèle met boogvormige top waaruit een kruis oprijst; centraal een ovaal reliëf daaronder een meelopend granieten tekstvlak
Waardering:
Kunsthistorisch: van provinciaal belang vanwege het fraaie neoromantische reliëf
Funerairhistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een evenwichtig vormgegeven grafmonument uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, voorzien van een neoromantisch reliëf
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 28
Datering: z.j. (1926)
Tenaamstelling: R. Haringcaspel Vijghen
Stijl: traditioneel
Type: hoog kruis op sokkel
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven en verzonken aangebracht
Tekst: mijn Jezus barmhartigheid / koopgraf
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, corpus
Decoratieve motieven: lijn- en frijnwerk;
Signatuur: A. Lejeune Maastricht
Overige bijzonderheden: fors kruis op getrapte voet en lage sokkel; de voorzijde van het monument is geschuurd; de corpus is als verheven reliëf uit de steen gehakt
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een evenwichtig vormgegeven grafteken uit de 1ste helft van de 20ste eeuw, mooi bewerkt en met een corpus als verheven reliëf
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 534
Datering: 1927
Tenaamstelling: J. Stevens
Stijl: traditioneel / neoromantiek
Type: stèle met sculptuur
Materiaal: hardsteen, marmer, porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken (romp), onderkast belettering met schreef, verzonken (sokkel)
Tekst: onze innig geliefde/ en onvergetelijke/ kinderen (...)
Vers: Vater! Wenn die Mutter fragt/ Wo ist mein Liebling hin?! Sag Ihr, wenn Sie weint und klagt,/ das ich im Himmel bin
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Overige bijzonderheden: kleine stèle met driehoekige top, op lage getrapte sokkel; op de top een engeltje met omkrans boomkruis in de ene, en een roos in de andere hand
Waardering:
Kunsthistorisch: van regionaal belang vanwege de sculptuur
Funerair- en religieushistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een stèle met sculptuur, kruis en tekst uit de 1ste helft van de 20ste eeuw
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als kindergrafteken uit de eerste helft van de 20ste eeuw en voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 314
Datering: 2de kwart 20ste eeuw (1996)
Tenaamstelling: A.M.M. Franssen
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: asymmetrische hoge stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen, graniet
Grafische vormgeving: onderkast cursief, verzonken aangebracht en gewit
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, PX, geschakelde ringen
Decoratieve motieven: frijnwerk
Overige bijzonderheden: uit rechthoekige blokken en vlakken samengesteld grafteken; centraal een hoog, slank kruis; rechts sluit een lage tekstplaat tegen de stam van het kruis aan en links een liggend blok; het geheel staat op een blokvormige uitkragende sokkel; het monument is hergebruikt, de tekstplaat is van later datum
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken uit het 2de kwart van de 20ste eeuw met kenmerken van de Nieuwe Zakelijkheid, compleet met religieuze en niet-religieuze symboliek
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 128
Datering: 1929
Tenaamstelling: C.M. Hendriks
Stijl: eclecticisme
Type: hoge stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gewit
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: Art Déco motieven
Accessoires: Christuskop, fotoportret
Signatuur: W. v.d. Berg Valkenburg
Overige bijzonderheden: hoge stèle met driehoekige top bekroond door een pijlkruis; het tekstvlak eindigt in een smalle spitsboog, waarbinnen Christuskop en fotoportret; het geheel op lage uitkragende sokkel; de palen en kettingen zijn verdwenen
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een eclectisch grafteken uit de 1ste helft van de 20ste eeuw, met neogotische en Art Déco kenmerken, aangevuld met religieuze verwijzingen en een fotoportret
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 504
Datering: 1929
Tenaamstelling: H. Meuwissen
Stijl: traditioneel
Type: hoge stèle
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Figuratieve motieven/symboliek: Grieks kruis
Decoratieve motieven: frijnwerk, kathedraal-slagbewerking rond het kruis
Overige bijzonderheden: op lage uitkragende sokkel geplaatste hoge stèle met gordijnboog en marmeren tekstplaat met uitgespaarde kwart-rondjes in de bovenhoeken
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een fraai uitgevoerde hoge symmetrische stèle uit de 1ste helft van de 20ste eeuw, met gordijnboog en Grieks kruis
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 114
Datering: 1929
Tenaamstelling: G. Reynaerts
Stijl: traditioneel / Art Déco
Type: asymmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: kunststeen, marmerglas, porselein
Grafische vormgeving: Art Déco belettering, aangebracht in marmerglas
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Accessoires: Christuskop, fotoportret
Overige bijzonderheden: vrij laag kruis op sokkel met aan de linkerkant van de stam van het kruis een tekstplaat
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken uit de 1ste helft van de 20ste eeuw met fraaie Art Déco belettering, Christuskop en fotoportret
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 478
Datering: 1930
Tenaamstelling: E.M.H. Reinards-Hermans
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: hoge symmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen, graniet, brons
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en verguld
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: frijnwerk
Accessoires: Christuskop
Signatuur: Warzée Tongeren
Overige bijzonderheden: uit rechte blokken en vlakken opgebouwde hoge stèle waarin een kruisvorm is uitgehakt, in het hart van het kruis een bronzen Christuskop; op de sokkel een granieten tekstplaat voor de tweede overledene
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een hoge stèle in kruisvorm uit de jaren 30 van de 20ste eeuw in de stijl van de Nieuwe Zakelijkheid, met bronzen Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats.

Nummer: 479
Datering: 1931
Tenaamstelling: J. Maessen
Stijl: traditioneel
Type: stèle
Materiaal: hardsteen, brons
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht
Tekst: apotheker
Decoratieve motieven: frijn- en prikwerk
Accessoires: reliëf van Christus met brandend hart
Overige bijzonderheden: lage stèle met steile driehoekige top, in de top een ingelegd bronzen reliëf; de voorzijde van het monument is bijna onzichtbaar door de begroeiing
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een traditionele stèle uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw met bronzen reliëf van Christus met brandend hart
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 147
Datering: 1931
Tenaamstelling: A.M.H. Prevoo
Stijl: Art Déco
Type: stèle
Materiaal: hardsteen, marmer, porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en verguld
Tekst: In memoriam / R.I.P.
Decoratieve motieven: frijnwerk
Accessoires: Christuskop
Overige bijzonderheden: stèle op uitkragende sokkel, met terugliggend tekstvlak en uitkragende bovenstuk met driehoekige top
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken uit de jaren 30 van de 20ste eeuw in Art Déco-stijl, met Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 192
Datering: 1932
Tenaamstelling: J.L. Franssen
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: hoge symmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen, brons
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gewit
Tekst: PAX
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, corpus, geschakelde ringen
Decoratieve motieven: frijnwerk, vellingkanten zijkant kruis
Overige bijzonderheden: getrapte sokkel waarop een hoog opgaand middendeel met grote kruisvorm in hoogreliëf en lage driehoekige top, geflankeerd door lage blokken met tekstplaten; de bronzen corpus is buitengewoon groot
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een hoge symmetrische stèle in kruisvorm uit de jaren 30 van de 20ste eeuw in de stijl van de Nieuwe Zakelijkheid, met groot bronzen corpus
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 160
Datering: 1932
Tenaamstelling: M. Hendriks
Stijl: eclecticisme
Type: hoge symmetrische stèle
Materiaal: kunststeen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en verguld
Figuratieve motieven/symboliek: reliëf van de kruisiging, met Maria en Johannes
Decoratieve motieven: frijnwerk
Overige bijzonderheden: hoog opgaand middendeel met spitsboog waarbinnen een reliëf is aangebracht. met marmeren tekstplaat; de stèle wordt geflankeerd door lagere steunpalen die aan de bovenzijde aflopen in voluutvormen
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van regionaal belang als voorbeeld van een symmetrisch grafteken uit de jaren 30 van de 20ste eeuw met neogotische kenmerken en een reliëf van de kruisiging
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 376
Datering: 1939
Tenaamstelling: C. Hoen
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: hoge symmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen, brons
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: frijnwerk
Accessoires: bronzen Christuskop en tekstlintje
Overige bijzonderheden: in rechte vlakken opgebouwde stèle waarin de kruisvorm is geïntegreerd, geplaatst op uitkragende sokkel
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een homogeen opgebouwd grafteken uit de jaren 30 van de 20ste eeuw in de stijl van de Nieuwe Zakelijkheid, compleet met fraai corpus en tekstlintje
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 340
Datering: 1939
Tenaamstelling: W. van Eijk
Stijl: eclecticisme
Type: hoge symmetrische stèle
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: frijnwerk, voluten, guirlande met kwasten
Overige bijzonderheden: zich eenmaal verjongende stèle op rechte sokkel; op de voet een guirlande met daaronder een kruis, de boogvormige top eindigt in voluutvormen
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken uit de 1ste helft van de 20ste eeuw met enkele details (guirlande, voluten) die naar de 19de eeuw verwijzen
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 195
Datering: 2de kwart 20ste eeuw (1991)
Tenaamstelling: J. Alsdorf
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: hoge stèle
Materiaal: hardsteen, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht en gewit
Tekst: In vrede
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: de vlakken ter weerszijden van de stam het kruis zijn bewerkt in kathedraalslag
Signatuur: Joh. Comuth Wijk-Maastricht
Overige bijzonderheden: forse stèle opgebouwd in rechthoekige vlakken met trapvormige top, de tekstplaat op de romp is van graniet
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een fraai bewerkt grafteken uit het 2de kwart van de 20ste eeuw met kenmerken van de Nieuwe Zakelijkheid en verwijzingen naar het christelijke geloof
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 191
Datering: 1942
Tenaamstelling: E.M. Franssen
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: hoge asymmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen, graniet, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Tekst: In memoriam
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: frijnwerk
Accessoires: Christuskop
Overige bijzonderheden: uit rechthoekige vlakken opgebouwd asymmetrisch grafmonument in kruisvorm; voor een latere overledene is een granieten tekstplaat op de sokkel aangebracht, met een kleine liggende steen in de grafruimte
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken uit de 1ste helft van de 20ste eeuw met kenmerken van de Nieuwe Zakelijkheid en verwijzingen naar het katholieke geloof, o.a. door de mooie Christuskop in reliëf op marmeren plaat
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 66
Datering: 1943
Tenaamstelling: M. Hoffman
Stijl: traditioneel
Type: kruisvormige stèle
Materiaal: kunststeen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Tekst: INRI
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: florale motieven, waaier-vormen, frijnwerk
Accessoires: Christuskop
Overige bijzonderheden: in het hart van het kruis is een bijzondere marmeren Christuskop aangebracht
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken in de vorm van een kruisvormige stèle uit de 1ste helft van de 20ste eeuw, met diverse decoratieve motieven en een modern uitgevoerde Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 163
Datering: 1946
Tenaamstelling: A. Hermens
Stijl: eclecticisme
Type: hoge symmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Tekst: INRI / In memoriam / Mijn Jezus barmhartigheid
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, corpus, tekstlintje
Decoratieve motieven: Art Déco-motieven
Overige bijzonderheden: symmetrische stèle, opgebouwd in rechthoekige blokken en vlakken met dominante kruisvorm
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een hoge symmetrische stèle in kruisvorm, in opbouw sterk refererend aan de Nieuwe Zakelijkheid, met Art Déco motieven; de corpus en het tekstlintje zijn als verheven reliëfs uit de steen gehakt
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 121
Datering: 2de kwart 20ste eeuw (1990)
Tenaamstelling: L. Philippens
Stijl: traditioneel
Type: hoge stèle, oorspronkelijk met kruis
Materiaal: hardsteen, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht en verguld
Tekst: In vrede, RIP
Figuratieve motieven/symboliek: oorspr. kruis
Decoratieve motieven: frijnwerk
Overige bijzonderheden: forse stèle met gevarieerde boogvormige top, oorspronkelijk bekroond met een kruis; tekstvlak heeft een beëindiging in de vorm van een kielboog; het kruis zou weer opgebracht moeten worden
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken uit het 2de kwart van de 20ste eeuw, stijlvast en evenwichtige opgebouwd
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 511
Datering: 1946
Tenaamstelling: M. Raven
Stijl: traditioneel
Type: hoge stèle, oorspronkelijk met kruis
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gewit
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, krans
Decoratieve motieven: fijnwerk
Overige bijzonderheden: stèle met halsvormige top, waarop een kruis heeft gestaan; in de overgang tussen hals en romp meelopende ornamenten; het kruis op de top zou weer opgebracht moeten worden
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken uit het 2de kwart van de 20ste eeuw met bijzondere halsvormige top, compleet met krans en ornamenten
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 46
Datering: 1948
Tenaamstelling: E. Vyghen
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: symmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Tekst: Tot weerziens bij God
Figuratieve motieven/symboliek: Latijns kruis, Grieks kruis met 'houtnerven', reliëf van Christuskop met doornenkroon
Decoratieve motieven: lijn- en fijnwerk
Overige bijzonderheden: uit rechthoekige delen opgebouwde symmetrische stèle in kruisvorm
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een symmetrische stèle in kruisvorm uit het midden van de 20ste eeuw, opgebouwd uit rechthoekige vlakken en blokken, en voorzien van een fraai verheven reliëf met kruis en Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 247
Datering: 1952
Tenaamstelling: J. Hijndendal
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: symmetrische stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen, marmer, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht (stèle), verzonken en gewit (tekstplaat op sokkel)
Tekst: Hier ruste in vrede/ bij oma / Mijn Jezus barmhartigheid
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: lijn- en fijnwerk
Accessoires: reliëf Christuskop met doornenkroon, het kruis dragend
Overige bijzonderheden: uit rechthoekige vlakken en blokken opgebouwde symmetrische stèle in kruisvorm
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een symmetrische stèle in kruisvorm uit het midden van de 20ste eeuw, opgebouwd uit rechthoekige vlakken en blokken, en voorzien van een marmeren plaat met mooi reliëf van Christuskop en naar het geloof verwijzende teksten
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 529
Datering: 1955
Tenaamstelling: J. Lacroix
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: symmetrisch grafmonument
Materiaal: baksteen, metaal, natuursteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, reliëf van een man die een jongen omarmt
Accessoires: waaklichtjes
Overige bijzonderheden: uit rechthoekige vlakken opgebouwd grafmonument met centraal hoger opgaand middendeel waarin een ingemetseld reliëf; op de top van het object staat een klein metalen kruis; op de lage zijsteunen ter weerszijden staat een waaklichtje
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als een van de weinige bakstenen graftekens uit het midden van de 20ste eeuw op deze begraafplaats, bovendien voorzien van een reliëf met een zelden voorkomende voorstelling van de gestorven jongen die door de hemelse Vader wordt omarmd
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als kindergrafteken, en voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 171
Datering: 1955
Tenaamstelling: A. Orbonns-Hahn
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: symmetrische stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, graniet, brons
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en verguld
Vers: Weinet nicht an meinem Grabe/ Stört mich nicht in meiner Ruh./ Denkt was ich gelitten habe./ Gönnnet mir die ewige Ruh
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Accessoires: tekstlintje (corpus is verdwenen)
Overige bijzonderheden: uit rechthoekige blokken en vlakken opgebouwde symmetrische stèle met kruis
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang vooral vanwege het vers
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 255
Datering: 1960
Tenaamstelling: J.N.H. Meys
Stijl: traditioneel
Type: stèle op sokkel
Materiaal: kalksteen, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: INRI / Mijn Jezus barmhartigheid
Figuratieve motieven/symboliek: corpus
Decoratieve motieven: frijnwark, lintje
Accessoires: waaklichtje
Signatuur: Ackermans Meerssen
Overige bijzonderheden: op lage sokkel geplaatste forse stèle met boogvormige top, aan de voorzijde voorzien van een grote afbeelding van Christus als triomfator in hoogrelief; de kleine zerk in de grafruimte uit 1953 is niet bijpassend en valt buiten deze selectie
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als grafteken uit het 3de kwart van de 20ste eeuw, vooral vanwege het grote reliëf dat Christus als overwinnaar voorstelt
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 233
Datering: 1971
Tenaamstelling: F. Dorren
Stijl: traditioneel
Type: stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, marmer, metaal
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Tekst: INRI
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, palmtak
Decoratieve motieven: voluutvormen, frijnwark
Accessoires: corpus, afhangend tekstlintje
Overige bijzonderheden: stèle met Keltisch kruis op lage uitkragende sokkel; de stam van het kruis heeft diverse boogvormen; het monument is ofwel hergebruikt ofwel gekopieerd naar voorbeeld van een grafteken uit de periode 1915-1920
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang vanwege de gevarieerde vormgeving, compleet met verwijzingen naar het katholieke geloof
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Ensembles

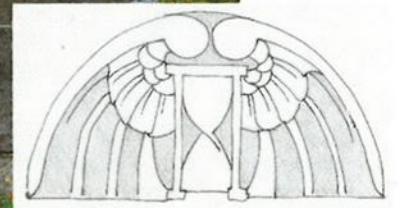
Nummer: onbekend
Datering: 1870
Tenaamstelling: A.J. Smets
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van twee zerken
Materiaal: hardsteen /marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Tekst: à la mémoire de/ bourgmestre de Fauquemont/ R.I.P.
Overige bijzonderheden: de zerk van de burgemeester is rechtop tegen de muur gezet, de andere is liggend
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang vanwege de ouderdom en de mooie, diepgehakke belettering
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de oudste onderdelen van deze begraafplaats en als grafsteen voor een burgemeester van Valkenburg

Nummer: 492-493
Datering: 1899
Tenaamstelling: E. America
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van kruis op sokkel, palen en banden en kleine zerken
Materiaal: hardsteen, graniet
Grafische vormgeving: onderkast belettering met schreef, verzonken aangebracht en verguld
Figuratieve motieven/symboliek: krukkenkruis
Tekst: née à Fauquemont/ R.I.P.
Overige bijzonderheden: vierledige rechthoekige romp met groot kruis op basement; in de door banden en lage palen omgeven dubbele grafruimte liggen vijf kleine zerken; de steen is waarschijnlijk in dezelfde stijl nieuw geplaatst
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als nieuw geplaatst grafteken in oude stijl, met krukkenkruis, en voorts vanwege de samenhang met andere soortgelijke objecten
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 500
Datering: 1905
Tenaamstelling: F. Rutten
Stijl: traditioneel
Type: hoge stèle in kruisvorm
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: Ter/ nagedachtenis/ aan/ de familie/ Rutten-/ Smets
Figuratieve motieven/symboliek: diverse kruizen
Decoratieve motieven: frijn- en lijnwerk
Signatuur: L. Pieters Maastricht
Overige bijzonderheden: op geprofileerde sokkel staat een hoge stèle met driehoekige top, waaruit een kruisvorm is gehakt, daarbinnen is door middel van verzonken lijnen een tweede kruisvorm uitgehakt; in de verharde grafruimte ligt een kruis
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een gaaf ensemble uit het 1ste decennium van de 20ste eeuw met diverse kruismotieven
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als een van de oudere onderdelen van deze begraafplaats

Nummer: 517
Datering: 1906
Tenaamstelling: E.S. van Sint Fyt
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van horizontale en verticale onderdelen
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, gevleugelde zandloper
Decoratieve motieven: frijnwerk
Overige bijzonderheden: de symmetrische stèle heeft een rondboogtop en aan weerskanten een lagere steunpaal met afgeronde zijkant, en is geplaatst op een uitkragende sokkel; aansluitend een zerk met afgeronde hoeken aan de voorkant, geplaatst op uitkragende plint
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een gaaf en stijlvast ensemble van staande en liggende onderdelen uit het 1ste decennium van de 20ste eeuw, compleet met hier zelden voorkomende symboliek van gevleugelde zandloper
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als een van de oudere onderdelen van deze begraafplaats

Nummer: 515
Datering: 1910
Tenaamstelling: H.H.E. baron van Voorst tot Voorst
Stijl: traditioneel met gotische kenmerken
Type: ensemble van zerk en stèle
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht en verzilverd (stèle), gotische belettering (zerk)
Teksten: Jonkheer Drs/ Priester - Leraar (stèle, H.J.C.M. van Nispen tot Pannerden); Lid van de Ridderschap van Gelderland Kapitein van het Regt. Grenadiers en Jagers / Non nobis, non nobis, Domine (sed nomini tuo da gloriam), vertaald: Niet ons, niet ons, Heer (maar U zij de glorie - het devies van de Tempeliers) / Regina sine labe concepta, vertaald: Koningin ontvangen zonder erfzonde (zerk, H.H.E. baron van Voorst tot Voorst)
Figuratieve motieven/symboliek: priesterkelk (stèle), pijlkruis met brandend hart en doornenkroon (zerk)
Decoratieve motieven: medaillons, lijnwerk (zerk)
Heraldiek: familiewapens Voorst tot Voorst en Hacfort tot ter Horst (zerk)
Overige bijzonderheden: lage stèle met afgeschuinde bovenkanten, zerk met afgeschuinde

randen
Waardering:
Funerairhistorisch: de zerk is van provinciaal belang vanwege de vormgeving, de motieven, de medaillons, de heraldiek, de teksten en de ouderdom
Religieushistorisch: de stèle is van lokaal belang vanwege de priesterkelk en het kruis met brandend hart en doornenkroon
Cultuurhistorisch: de zerk is van belang vanwege de verdiensten van baron van Voorst tot Voorst; de stèle mogelijk vanwege de verdiensten van jonkheer Van Nispen tot Pannerden; beide objecten zijn van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

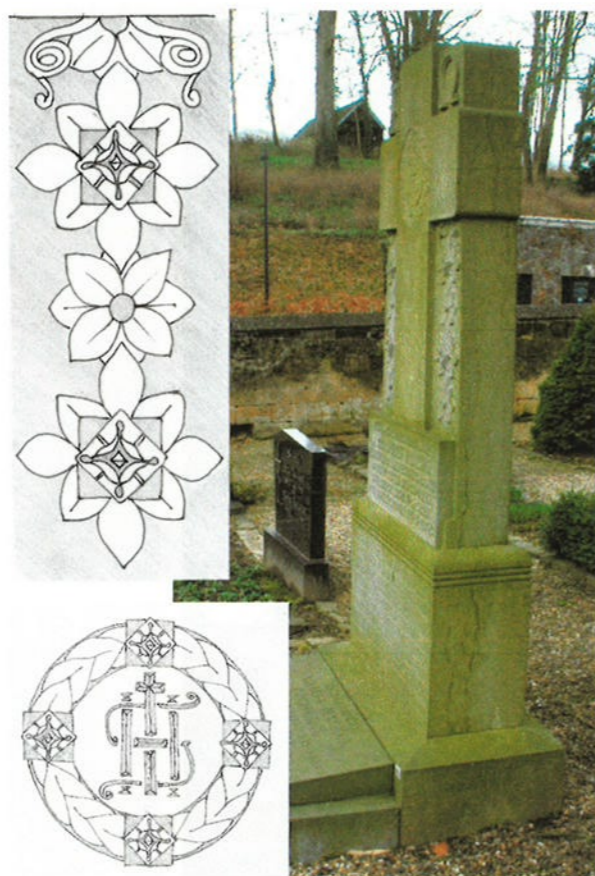
Nummer: 10
Datering: 1920
Tenaamstelling: A. Hartog Az.
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van zerk en stèle
Materiaal: kalksteen, metaal (accessoire)
Grafische vormgeving: kapitalen met en zonder schreef, verzonken aangebracht en verzilverd.
Tekst: civiel ingenieur
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, sierbanden met rozen
Accessoires: ornament met palmtak, rozen en strik
Overige bijzonderheden: de armen van het kruis hebben een piramidevormige beëindiging
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van regionaal belang als grafteken uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, vooral vanwege het ornament van palmtak met rozen en strik
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 25
Datering: circa 1927 (1981)
Tenaamstelling: T. Prins
Stijl: eclecticisme
Type: ensemble met palen en kettingen
Materiaal: hardsteen, marmer, graniet, porselein, zink
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht en verguld
Tekst: koopgraf
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, geschakelde ringen
Decoratieve motieven: Art Déco motieven, waaivormen, sierband met ovalen, lijn- en frijnwerk
Accessoires: Christuskop
Overige bijzonderheden: forse stèle met driehoekige top, bekroond door een pijlkruis; marmeren kruis in de graftruimte
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als eclectisch ensemble uit de periode 1920-1930 met neogotische en Art Déco kenmerken, aangevuld met religieuze verwijzingen, waaronder een fraaie Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 24
Datering: 1936
Tenaamstelling: Chr. Stevens
Stijl: eclecticisme
Type: ensemble met palen en kettingen
Materiaal: hardsteen, marmer, porselein, zink
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Tekst: mijn Jezus barmhartigheid / PAX / R.I.P.
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: Art Déco motieven, waaivormen, lijn- en fijnwerk
Accessoires: Christuskop
Signatuur: W. v.d. Berg V' burg
Overige bijzonderheden: forse stèle met driehoekige top, bekroond door een Keltisch kruis; fraai gedetailleerde palen met diamantkop
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als eclectisch ensemble uit de 1ste helft van de 20ste eeuw met neogotische en Art Déco kenmerken, aangevuld met religieuze verwijzingen, waaronder een Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 473
Datering: 1943
Tenaamstelling: J. Flachs
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van stèle en kleine zerk
Materiaal: hardsteen, zink
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht (stèle) en verzonken (zerk)
Tekst: Ter herinnering aan pater/ Montfortaans missionaris/ priester gew. 1936/ + te Belg. Congo / in memoriam
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, alfa en omega, bladkrans
Decoratieve motieven: florale motieven, lijn- en fijnwerk, kathedraalslagbewerking (kruisarmen)
Accessoires: waaklichtje
Signatuur: F. Aerts Maastricht
Overige bijzonderheden: forse stèle die zich eenmaal geprofileerd verjongt met uit de steen gehakte prominente kruisvorm
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van regionaal belang als evenwichtig opgebouwd ensemble met rijke symboliek en motieven uit de tweede helft van de 20ste eeuw
Cultuurhistorisch: mogelijk van lokaal belang als prieter, pater, missionaris, voorts van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 460
Datering: 2de kwart 20ste eeuw (2002)
Tenaamstelling: J. Kengen
Stijl: Nieuwe Zakelijkheid
Type: ensemble van zerk en stèle
Materiaal: hardsteen, graniet, marmer
Grafische vormgeving: onderkast belettering met schreef, verzonken aangebracht en gewit
Figuratieve motieven/symboliek: geschakelde ringen
Accessoires: Christuskop met doornenkroon
Signatuur: A. Lejeune Maastricht
Overige bijzonderheden: brede symmetrische stèle, opgebouwd uit rechthoekige blokken en vlakken, waarin een dominante kruisvorm is opgenomen, aan de voet een aansluitende hardstenen plaat op plint; een rechthoekige opening in de zerk aan de voorkant fungeert als plantenbak
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een grafteken in de stijl van de Nieuwe Zakelijkheid uit het 2de kwart van de 20ste eeuw, alsmede vanwege het fraaie marmeren reliëf van Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 67
Datering: 1945
Tenaamstelling: J.H. Curvers
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van tombe met opstand
Materiaal: hardsteen, zink
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht (stèle) en verzonken (zerk)
Tekst: IHS
Figuratieve motieven/symboliek: diverse kruizen, o.a. nimbuskruizen aan de bovenkant van de palen
Decoratieve motieven: fijnwerk
Accessoires: waaklichtje
Signatuur: Ackermans Meerssen
Overige bijzonderheden: trapvormig opgebouwde, forse tombe die aansluit tussen de palen van een boogvormige opstand
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als evenwichtig opgebouwd ensemble van tombe met opstand uit het 2de kwart van de 20ste eeuw, compleet met diverse kruismotieven en waaklichtje
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 201
Datering: 1947
Tenaamstelling: M.L. Benzerath
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van zerk en kruis op sokkel
Materiaal: hardsteen, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Tekst: INRI / Mijn Jezus barmhartigheid
Figuratieve motieven/symboliek: corpus met tekstlintje
Decoratieve motieven: frijnwerk
Accessoires: waaklichtje
Signatuur: Ackermans Meerssen
Overige bijzonderheden: op trapvormige sokkel staand fors kruis met corpus en tekstlintje in hoogrelief uit het kruis gehakt; aansluitend een rechthoekige nieuwe zerk
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als ensemble uit het 2de kwart van de 20ste eeuw, en vooral vanwege het grote, fraaie reliëf van corpus en tekstlintje in hoogrelief
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 453a
Datering: 1947
Tenaamstelling: J.J. Cremers
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van kruis op sokkel en kleine zerk
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: lijn- en frijnwerk
Accessoires: corpus en tekstlintje
Overige bijzonderheden: hoog kruis met corpus en tekstlintje op getrapte sokkel. met aan de voet een kleine zerk
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als ensemble uit het 2de kwart van de 20ste eeuw, en vooral vanwege het mooi vormgegeven grote bronzen corpus met tekstlintje
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 267
Datering: 1947
Tenaamstelling: J.J. Frijns
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van zerken en stèle
Materiaal: hardsteen, graniet, brons
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Tekst: INRI/ In memoriam / Mijn Jezus barmhartigheid
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Decoratieve motieven: frijnwerk
Accessoires: corpus en banderol
Overige bijzonderheden: op trapvormige sokkel staand fors kruis met erg groot bronzen corpus; aan de voet twee rechte zerken van hardsteen
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als ensemble van kruis op sokkel en zerken, vooral vanwege het grote, mooi uitgevoerde bronzen corpus met tekstlintje
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Overige objecten

Nummer: 41

Datering: onbekend

Tenaamstelling: onbekend

Type: plaquette

Materiaal: marmer

Heraldiek: familiewapen

Overige bijzonderheden: de plaquette is in de muur gemetseld, vlak bij de zerk van Thimister, Veling, Von den Busch (nr 40)

Waardering:

Funerair- en Cultuurhistorisch: van lokaal belang vanwege het familiewapen en als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: onbekend

Datering: vermoedelijk begin 20ste eeuw

Tenaamstelling: onbekend

Type: houten grafteken

Materiaal: hout, porselein, metaal

Figuratieve motieven/symboliek: kruis

Decoratieve motieven: vogels

Accessoires: engeltje

Overige bijzonderheden: eenvoudig grafteken in de vorm van een brede houten plank met in de top een rondboog opening waarin d.m.v. metalen pennen een kruis is gemonteerd; vlak daarboven een zadeldakje; de plank is aan metalen profielen bevestigd die in de grond zijn gezet

Waardering:

Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als eenvoudig grafteken van hout met symboliek en kruis

Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: onbekend

Datering: onbekend (eind 19de eeuw)

Tenaamstelling: onbekend

Type: kruis

Materiaal: smeedijzer

Figuratieve motieven/symboliek: brandend hart

Decoratieve motieven: voluutvormen, kruismotieven

Waardering:

Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als eenvoudig 19de eeuws smeedijzeren grafteken in de vorm van een kruis, met diverse motieven

Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Nummer: 281

Datering: 1947

Tenaamstelling: R. Lahey

Stijl: traditioneel met neogotische elementen

Type: kleine stèle

Materiaal: marmer

Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht en verguld

Tekst: Tot weerziens bij God

Figuratieve motieven/symboliek: kruis

Overige bijzonderheden: de stèle met spitsboogtop ligt in de grafruimte van een brede lage steen van graniet voor de familie Laheij, deze steen van later datum heeft qua materiaal, vormgeving of belettering geen verband met de eerstgenoemde stèle en valt buiten de selectie

Waardering:

Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een mooi vormgegeven marmeren kinderstèle uit het midden van de 20ste eeuw, met bijzonder fraaie belettering

Cultuurhistorisch: van lokaal belang als grafteken voor vijf zeer jong gestorven kinderen en als onderdeel van deze begraafplaats

Familiegraf Loisel, Valkenburg aan de Geul

DE ENTREE VAN HET FAMILIEGRAF LOISEL ANNO 2009

De begraafplaats

De grafkelder van de protestantse familie Loisel bevindt zich in een grot achter de voormalige protestantse kerk aan de Plenkertstraat. De kelder dateert uit het laatste decennium van de 19de eeuw, de eerste bijzetting had plaats in 1892. De kerk is in oktober 1891 officieel in gebruik genomen. De entree van de grafkelder heeft een neoclassicistische opbouw: tussen twee mergelstenen rechte pilasters met vellingkanten bevindt zich een driehoekig fronton. Het timpaan is leeg. De pilasters hebben een geprofileerde dekplaat waarop aan de rechterkant een vaas met guirlande van eikenloof staat. De vaas van de andere zuil is verdwenen. Een dubbele ijzeren deur vormt de toegang tot de groeve, waarin zich aan de achterkant een gemetseld galerijgraf bevindt. Van de tien plaatsen zijn er twee ongebruikt. Hier is onder meer Roger Loisel bijgezet, die van 1870 tot 1891 burgemeester was van Valkenburg. Tevens speelde hij een belangrijke rol bij de oprichting van de vereniging voor vreemdelingenverkeer Het Geuldal, voorloper van de VVV Zuid-Limburg.

De gehavende grafkelder dient in de oorspronkelijke staat hersteld te worden.

Waardering:

Funerairhistorisch: van landelijk belang als 19de eeuwse grafkelder in een mergelgrot, met van

mergel opgebouwde neoclassicistische frontgevel

Religieushistorisch: van lokaal belang als particuliere protestantse begraafplaats in samenhang met de (oorspronkelijk) protestantse kerk in een overwegend rooms-katholieke omgeving

Cultuurhistorisch: van lokaal belang vanwege de verdiensten van burgemeester R. Loisel

VAAS MET GUIRLANDE VAN EIKENBLAD OP EEN DER PILAREN BIJ DE ENTREE

FOTO: GEMEENTE VALKENBURG

Joodse begraafplaats, Valkenburg aan de Geul

DE JOODSE BEGAAFPPLAATS AAN DE VOET VAN DE KASTEELRUÏNE ANNO 2009

De begraafplaats

In 1792 kochten leden van de joodse gemeente te Valkenburg een begraafplaats langs de Dwingelweg bij de Berkelpoort. Deze ligt tussen de tegenwoordige Daalhemerweg en de Van Meijlandstraat, aan de voet van de kasteelruïne. Het aantal joodse inwoners van Valkenburg liep vanaf het begin van de 19de eeuw terug, waardoor de gemeente in 1821 onder Meerssen kwam te vallen. In de tweede helft van de 19de eeuw nam het aantal joden weer toe. In 1901 werd Valkenburg een zelfstandige joodse gemeente. In 1925 kwam er een nieuwe joodse begraafplaats, aan de achterzijde van de algemene begraafplaats op de Cauberg.

Op de oude joodse begraafplaats zijn nog slechts twee grafstenen te zien: van M. Bachrach uit 1894 en van E. Claessen uit 1920. De inscriptie op de hardstenen stèle van Bachrach is in verzonken Hebreeuwse letters aangebracht, die op de granieten tekstplaat van de kunststenen stèle van Claessen zowel in het Nederlands als in het Hebreeuws.

Waardering:

Cultuurhistorisch: de begraafplaats met de resterende stenen is van provinciaal belang als oudste joodse begraafplaats van Valkenburg

STÈLE M. BACHRACH 1894

STÈLE E. CLAESSEN 1920

Monulphusplein, Berg en Terblijt

LOCATIE I AAN DE NOORDZIJDE VAN DE KERK

De begraafplaats

De begraafplaats aan het Monulphusplein bestaat uit twee gescheiden delen: het ene deel ligt aan de noordzijde van de St. Monulphus en Gondolphuskerk (locatie I). Het andere deel bevindt zich aan de overkant van het plein (locatie II). Op het laatstgenoemde gedeelte is een urnenbewaarpplaats gebouwd. Achter de urnenbewaarpplaats, gescheiden door een hek, staat een uit 1933 daterend lijkenhuis, dat nu als opbaarplaats dient. Het pand is gebouwd naar ontwerp van F.P.J. Peutz en W. Sprenger. De eerste steen voor de uit mergel en kunradersteen opgetrokken kerk is gelegd op 31 augustus 1931, het ontwerp was eveneens van Peutz en Sprenger.

Het complex ligt tussen de Valkenburgerstraat en de N590, de Rijksweg.

Locatie I ligt tussen de kerk en de Valkenburgerstraat, een hekwerk vormt de scheiding met de Valkenburgerstraat en het Monulphusplein, aan de oostkant bevindt zich een groenstrook.

Locatie II wordt aan het Monulphusplein en de Valkenburgerstraat begrensd door een hekwerk, aan de andere korte zijde door de urnenmuur en aan de andere lange zijde deels door een hek en deels door een muur.

De inventarisatie

De inventarisatie omvat beide delen van de begraafplaats.

Er zijn op het langgerekte perceel aan de noordzijde bij de kerk bijna 100 graftekens aangetroffen, en nog 3 graftekens tegen de zuidelijke kerkmuur. Op het langgerekte perceel aan de andere kant van het plein staan anno 2009 ongeveer 62 objecten.

Het perceel bij de kerk wordt aangeduid als locatie I en het andere perceel als locatie II. De nummering van locatie I is een eigen nummering, die van locatie II, waaruit overigens geen objecten zijn geselecteerd, is conform de aangeleverde plattegrond.

KERKMUR NOORDZIJDE

LOCATIE II AAN DE OVERKANT VAN DE KERK

Totaalbeeld

Op locatie I zijn de graftekens grotendeels in vier enkele rijen gegroepeerd, terwijl haaks daarop een klein gedeelte ligt met zes korte enkele rijen. Tussen de monumenten, die in het gras liggen, zijn veel lege plekken. Een klein aantal graftekens is tegen de kerkmuur geplaatst, zowel aan de noord- als aan de zuidzijde. Lage granieten stèles worden afgewisseld door symmetrische en asymmetrische stèles. De meeste grafruimtes zijn verhard, één grafruimte is omgeven door palen en kettingen. Op een klein vak aan de oostkant van het terrein liggen nog een paar kindergraven. Tegen de kerkmuren staan voornamelijk oudere, van elders afkomstige monumenten van voor 1933.

Locatie II heeft vier rijen graftekens, het toegangshek bevindt zich aan het Monulphusplein.

KERKMUR ZUIDZIJDE

Van daaruit leidt een bestraat pad links naar de urnenbewaarpplaats en rechtdoor naar een cirkelvormig pleintje, beide met zitmogelijkheid. Ook verder naar de Valkenburgstraat is een rond bestraat pleintje gemaakt.

Op het veld staan voornamelijk lage stèles, aangevuld met wat lagere kruizen en hoge monumenten. Zerken zijn schaars. De meeste grafruimtes zijn verhard, één grafruimte wordt omgeven door palen en kettingen.

Voor beide locaties geldt, dat het beeld niet homogeen is omdat er op deze begraafplaats uit de jaren 30 van de 20ste eeuw geregeld geruimd is en er weinig graftekens van voor 1950 meer staan.

Ouderdom graftekens

Het oudste grafteken stamt uit 1780 (locatie I tegen de noordelijke kerkmuur). Evenals de andere graftekens van voor 1933 is deze van een oudere begraafplaats overgebracht. Van het totale aantal is dat 3%. Uit de periode 1933-1950 komt 18% van de graftekens, de overige 79% is van 1951 en later. Op veel graven uit de jaren 30 is een nieuwe grafbedekking geplaatst.

Typologie

De meest voorkomende typen zijn de lage stan-

daard stèles en de lage symmetrisch of asymmetrisch opgebouwde graftekens. Tevens zijn hogere symmetrische en asymmetrische opstanden aangetroffen, enkele tombes en oudere hoge stèles, en een paar ensembles.

Stijl

Behalve de confectie monumenten uit diverse periodes vanaf 1933, zijn er enkele objecten aangetroffen die zijn beïnvloed door de stijl van de Nieuwe Zakelijkheid, en een enkele maal met Art Déco kenmerken (belettering). De meeste monumenten van voor 1933 vertonen invloeden van het neoclassicisme.

Materiaal

Graniet komt het meest voor, daarnaast hardsteen en kunststeen. Ook marmer, diabas, kwartsiet, travertien en hout zijn aangetroffen. Enkele tekstplaten zijn van marmerglas, accessoires van porselein, zink of brons.

Grafische vormgeving

Kapitalen zonder schreef komen het meeste voor op de graftekens. Ze zijn doorgaans verzonken aangebracht en verguld, verzilverd of gezwart. Kapitalen met schreef zijn vooral te vinden op de oudste monumenten. Sommige inscripties zijn verheven aangebracht, eenmaal in gebouchardeerde regels. Tweemaal komt een late uiting (na 1960) van Art Déco belettering voor met opgelegde metalen letters. Een combinatie van kapitalen en onderkast belettering is een paar maal aangetroffen, evenals cursief schrift.

Teksten en verzen

De teksten wijken niet vaak af van de meest gangbare als 'Hier

NEOCLASSICISME (LINKS STASSEN 1895) EN NIEUWE ZAKELIJKHEID (RECHTS HUUDS 1949)

GRAFISCHE FORMGEVING VLNR: VERZONKEN KAPITALEN MET SCHREEF, ART DÉCO LETTER, VERHEVEN KAPITALEN ZONDER SCHREEF, METALEN LETTER, KAPITALEN EN ONDERKAST

rust', 'In memoriam', 'In pace', 'Ter gedachtenis (herinnering)', 'Mijn Jezus barmhartigheid' en dergelijke. Ook R.I.P., (Resquiescat in pace, Rust in vrede), PX (Christusmonogram) en IHS (In Hoc Signo, in dit teken zult gij overwinnen) komen geregeld voor.

Op een van de oudste stenen staat: 'Begraafplaatsche voor'.

Enkele malen lezen we: 'Hier wacht zijn opstanding', 'God wake over', 'Bidt voor de zielen', en 'Moogt gij leven in den/ vrede van Christus'.

Een van de oude kruizen tegen de kerkmuur draagt het opschrift: 'Heden ik/ morgen gij'.

Op een kindergraf uit 1963 zijn deze regels opgenomen: 'Spelend ging ik weg/ van d' aarde/ spelend kwam ik aan/ bij God.'

'Dood maar niet vergeten' staat op een steen uit 1956 en 'Mam en pap, bedankt voor alles' op een object uit 1973.

De lossere band met de kerk wordt zichtbaar in teksten uit de late 20ste en begin 21ste eeuw, bijvoorbeeld:

- 'In ontelbaar mooie/ herinneringen blijf je/ voor altijd bij ons. Woorden voor/ zoveel verdriet/ zijn er niet' (2006)

- 'Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder' (2006, een liedtekst van Ramses Shaffy)

Beroeps-, functie- en titelaanduidingen

Op een aantal monumenten is een beroeps-, functie- of titelaanduiding aangebracht:

- rijksarchivaris in Limburg (J.W. Goossens 1933)

VLNR: GEKNAKTE ROOS (HENDRIKS), PRIESTER (BESSEMS), RELIËF GOEDE HERDER MET SCHAPEN (ROTHKRANS), CHRISTUSKOPPEN (CERFONTAINE, GOYEN), MENSFIGUUR (LAEREMANS), FOTOPOORTRETEN (MAESSEN, SCHREURS) ENGELKOPJE (VAN KAN)

- priester (J.W. Goossens 1933)
- kapelaan, pastoor (J.W. Brouwers 1904)
- pastoor te Berg en Terblijt (P.H.J. Bollen 1933)
- pastoor, stichter dezer kerk (H. Penders 1952)
- pastoor te Berg en Terblijt (J. Rothkrans 1971)
- auteur (V.Th. Claessens 2006)

Figuratieve motieven/symboliek

Het kruis komt het meest voor, in verschillende vormen. Behalve het Latijnse kruis zijn dat het pijlkruis, het Keltische kruis en het nimbuskruis. Daarnaast zijn combinaties gevonden van een kruis met (geknakte) roos, palmtak, duif en ster. Ook een kruis met stralenkrans komt voor. Een enkele maal komen afbeeldingen voor van palmtak, geknakte bloem, priester met kruis, en slapende engel. Op twee oude kruizen is een doodskop met beenderen afgebeeld.

Beeldhouwerk en reliëfs

Er is één groot reliëf aangetroffen van de goede herder (Rothkrans 1971) en een klein beeldje van een zittende mensfiguur (Laeremans 2006).

Decoratieve motieven

Lijn- en vrijmotieven alsmede voluutmotieven komen enkele malen voor. Verder florale motieven, waaronder een palmet en geometrische motieven.

Accessoires

Soms zijn reliëfs of driedimensionale onderdelen toegevoegd aan het eigenlijke monument, vaak van brons, marmer, keramiek of porselein. Op deze begraafplaats zijn aangetroffen corpi, Chris-

tuskoppen, madonna's, een enkel christusfiguur met kruis, priesterkelken, fotoportretten, gevleugelde engelenkopjes en engelenfiguren. Ook Lourdesbordjes ontbreken niet. Een enkele maal komen voor duif, opengeslagen boek, een tegel met afbeelding van een boekomslag. Verder enkele metalen bloemen (aronskelk, roos) en korenaren en grafvazen.

Signatures

Sommige monumenten zijn voorzien van signatures. De volgende namen van steenhouwers zijn aangetroffen:

- L.A. Ackermans
- L. Pieters
- F. Aerts
- R. Tonglet
- G. la Haye

Historische personen

Voor zover niet om andere redenen opgenomen, kunnen de graven van de personen die zijn genoemd onder 'Beroeps-, functie- of titelaanduiding' van historisch belang zijn, vanwege de mogelijke verdiensten van de overledenen. Het is mogelijk dat er meer graven liggen van historische personen, zonder dat daarvan iets blijkt; zo is N. Peusens (1782) schatthouder geweest. Een en ander ter beoordeling van de gemeente, eventueel in samenspraak met een plaatselijke historicus.

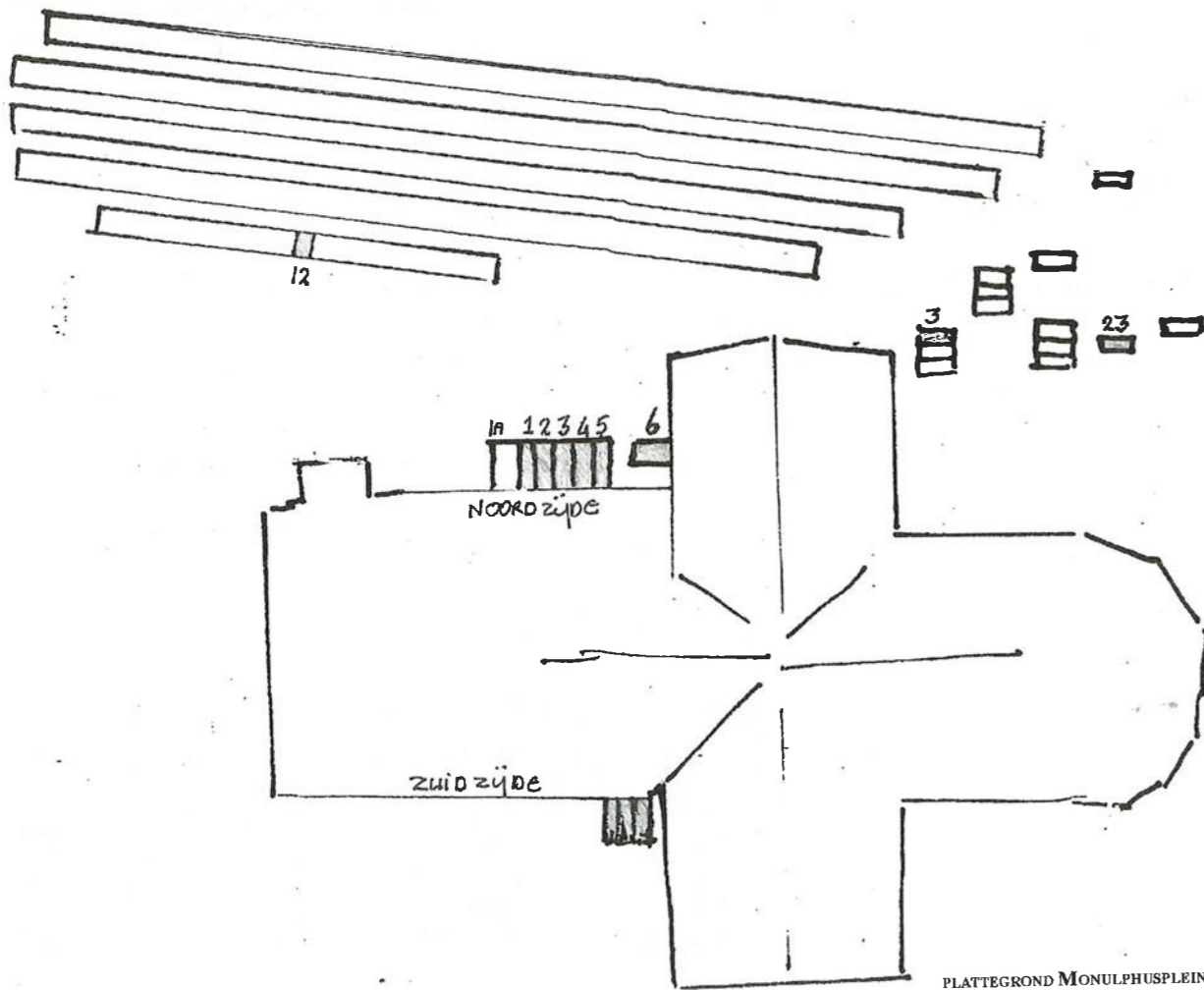
VLNR: DOODSKOPPEN (PASMANS, PEUSENS) BOEK (CLAESSENS) PRIESTERKELKEN (BROUWERS, BOLLEN, PENDERS, GOOSSENS) GEKNAKTE BLOEM (COOLS)

Beschrijving van de geselecteerde objecten

Monumentale objecten

Locatie: I rij 1 nummer 12
Datering: 1971
Tenaamstelling: J. Rothkrans
Stijl: Art Déco kenmerken
Materiaal: kalksteen, metaal (letters)
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, Art Déco belettering
Tekst: pastoor Berg en Terblijt
Reliëf: voorstelling van de goede herder met schapen, kruis, anker
Accessoires: lantaarntje, Lourdes-bordje
Overige bijzonderheden: vanuit een lage sokkel rijst een veelhoekige hoge opstand op waarvan de hele voorkant een reliëf vormt
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als grafmonument voor een priester uit het 3de kwart van de 20ste eeuw, compleet met groot reliëf van de goede herder
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats; mogelijk van belang als priestergraf

Zerken en tombes

Locatie: I, zuidzijde kerkmuur zonder nummer
Datering: 1952
Tenaamstelling: H. Penders
Stijl: traditioneel
Type: tombe
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht
Tekst: pastoor/ stichter/ dezer kerk
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, priesterkelk
Decoratieve motieven: frijnwerk
Overige bijzonderheden: op terugliggende plint geplaatste tombe met gebogen bovenzijde
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als tombe voor een priester uit het midden van de 20ste eeuw, compleet met kruis en priesterkelk
Cultuurhistorisch: van lokaal belang vanwege de pastoor, die deze kerk stichtte

Locatie: I, kindergraven nummer 23
Datering: 1945
Tenaamstelling: A. Roebroek
Stijl: traditioneel
Type: zerk op roef
Materiaal: marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: hier rust onze lieveling
Figuratieve motieven/symboliek: kruis
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een marmeren zerk op een kindergraf uit het 2de kwart van de 20ste eeuw, compleet met fors kruis
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Stèles

Locatie: I, noordzijde kerkmuur nummer 3
Datering: 1780 / 1782

Tenaamstelling: A.E. Schepers / N. Peusens

Stijl: traditioneel

Type: kruis

Materiaal: hardsteen

Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht

Tekst: Begraefplatsche/ voor den eersaem (...) ende sine huis/ vrouwe (...)/ Bidt voor de/ zielen

Figuratieve motieven/symboliek: kruis, doodskop met beenderen

Decoratieve motieven: florale motieven, cirkels, driehoeken, vierkanten

Overige bijzonderheden: bovenin de stam van het klaverbladkruis is een medaillon gehakt met kruis en de letters IHS, daaronder begint de inscriptie, die over de kruisarmen doorloopt; aan de onderkant van de stam een doodskop

Waardering:

Funerair- en religieushistorisch: van provinciaal belang als voorbeeld van een 18de eeuws grafkruis met de daarbij behorende teksten en symboliek

Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de twee oudste objecten die op begraafplaatsen van de gemeente Valkenburg aanwezig zijn

Locatie: I, noordzijde kerkmuur nummer 5

Datering: 1781

Tenaamstelling: L. Pasmans / M. Groeneschild

Stijl: traditioneel

Type: kruis

Materiaal: hardsteen

Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht

Tekst: Heden ik/ morgen gij/ Hier liggen begraven de Eersame (...) ende (...) Zyne Huisvrouw (...)/ Bidt voor de/ zielen

Figuratieve motieven/symboliek: kruis, doodskop met beenderen

Decoratieve motieven: florale motieven, cirkels, driehoeken, vierkanten

Overige bijzonderheden: bovenin de stam van het klaverbladkruis is een medaillon gehakt met kruis en de letters IHS, daaronder begint de inscriptie, die over de kruisarmen doorloopt; aan de onderkant van de stam een doodskop met de letters R.I.P.

Waardering:

Funerair- en religieushistorisch: van provinciaal belang als voorbeeld van een 18de eeuws grafkruis met de daarbij behorende teksten en symboliek

Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de oudste objecten die op begraafplaatsen van de gemeente Valkenburg aanwezig zijn

Locatie: I, noordzijde kerkmuur nummer 2

Datering: 1904

Tenaamstelling: J.W. Brouwers

Stijl: neoclassicisme

Type: hoge stèle met kruis

Materiaal: hardsteen, marmer, porselein

Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht

Tekst: kapelaan 1881-1886/ pastoor 1886-1904/ dezer parochie

Figuratieve motieven/symboliek: pijlkruis

Decoratieve motieven: acroteria, frijn- en lijnwerk

Accessoires: priesterkelk

Overige bijzonderheden: de op een uitkragend basement geplaatste rechte sokkel gaat geprofileerd over in de romp die wordt bekroond met een fronton met acroteria op de hoeken en een kruis op de top

Waardering:

Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een vroeg 20ste eeuws grafteken voor een priester, met neoclassicistische vormgeving, compleet met kruis en priesterkelk

Cultuurhistorisch: van lokaal belang als priestergraf, en als onderdeel van deze begraafplaats

Locatie: I, noordzijde kerkmuur nummer 4

Datering: 1921

Tenaamstelling: M.H.A. Maessen

Stijl: neoclassicisme

Type: hoge stèle met kruis

Materiaal: hardsteen, marmer, porselein

Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht

Figuratieve motieven/symboliek: kruis

Decoratieve motieven: voluutvormen, lijn- en frijnwerk, acroteria

Accessoires: corpus, fotoportret

Signatuur: R. Tonglet

Overige bijzonderheden: de rechte sokkel gaat geprofileerd over in de romp die van een marmeren tekstplaat is voorzien en driehoekig eindigt; op de hoeken zijn acroteria aangebracht, een pijlkruis met corpus vormt de bekroning

Waardering:

Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een evenwichtig opgebouwd, fraai gedetailleerd grafteken uit het 1ste kwart van de 20ste eeuw, compleet met corpus en fotoportret

Cultuurhistorisch: van lokaal belang als grafteken voor een jong gestorvene en als onderdeel van deze begraafplaats

Locatie: I kindergraven nr 3
Datering: 1963
Tenaamstelling: M. Cools
Type: stèle
Materiaal: marmmer/ porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en verguld
Tekst: ter nagedachtenis/ aan onze lieveling/ Spelend ging ik weg/ van d' aarde/ spelend kwam ik aan/ bij God
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, geknakte bloemknop
Accessoires: fotoportret
Overige bijzonderheden: stèle in de vorm van een opengeslagen boek
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een kostbaar grafteken voor een kind uit het 3de kwart van de 20ste eeuw, in de vorm van een opengeslagen boek, met geknakte bloemknop, fotoportret en versje
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Ensembles

Locatie: I, noordzijde kerkmuur nummer 6
Datering: 1895 / 1927
Tenaamstelling: H. Stassen / B. Goossens
Stijl: neoclassicisme
Type: ensemble van zerk en stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht en wit afgewerkt
Tekst: Burg. te Berg en Terblijt
Figuratieve motieven/symboliek: Keltisch kruis, Christusmonogram
Decoratieve motieven: bladmotieven, lijn- en frijwerk, acroteria
Overige bijzonderheden: de rechte romp wordt bekroond met een fronton met gestileerde acroteria waarop een kruis is geplaatst; de tekstplaat op de sokkel is van later datum; de grafruimte is verhard en wordt omgeven door banden en palen; de kettingen zijn verdwenen
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een neoclassicistisch ensemble uit het eind van de 19de eeuw, compleet met Keltisch kruis en Christusmonogram en diverse decoratieve motieven
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als burgemeestersgraf (Goossens), en voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Locatie: I, noordzijde kerkmuur nummer 1
Datering: 1904
Tenaamstelling: E.A.U. Vroomen
Stijl: traditioneel met neoclassicistische motieven
Type: ensemble van zerk en stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, graniet, porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en verguld
Figuratieve motieven/symboliek: volutenkruis
Decoratieve motieven: bloemmotieven, palmet
Accessoires: Christuskop
Overige bijzonderheden: de sokkel gaat geprofileerd over in de romp die uitloopt in een top van voluutvormen met palmet en wordt bekroond met een fors kruis
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een ensemble uit het 1ste decennium van de 20ste eeuw met neoclassicistische motieven, compleet met palmet en Christuskop
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Locatie: I, zuidzijde kerkmuur, zonder nummer
Datering: 1933
Tenaamstelling: P.H.J. Bollen
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van tombe en opstand
Materiaal: hardsteen, marmer
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verheven aangebracht in verdiepte regels
Tekst: in leven pastoor/ te Berg en Terblijt
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, priesterkelk
Decoratieve motieven: frijnwerk
Signatuur: F. Aerts
Overige bijzonderheden: asymmetrisch opgebouwd object van horizontale en verticale onderdelen die een eenheid vormen
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een mooi en consequent uitgevoerd asymmetrisch ensemble, compleet met priesterkelk en belettering in verdiepte regels
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als priestergraf, en voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Locatie: I, zuidzijde kerkmuur, zonder nummer
Datering: 1933
Tenaamstelling: J.W. Goossens
Stijl: traditioneel
Type: ensemble van tombe en opstand
Materiaal: hardsteen, kunststeen, graniet
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht
Tekst: R.K. priester/ in leven rijksarchivaris/ in Limburg/ Moogt gij leven in den/ vrede van Christus
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, priesterkelk
Decoratieve motieven: lijn- en frijnwerk
Signatuur: L. Pieters
Overige bijzonderheden: op uitkragende plint geplaatste tombe met geprofileerde rand aan de bovenzijde, met dekplaat van graniet; in de opstand een vierkant verzonken vlak waarin een Keltisch kruis en priesterkelk zijn uitgebeeld
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een ensemble voor een priester, compleet met tekst, kruis en priesterkelk in reliëf
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als graf van de rijksarchivaris en priester Goossens, voorts als onderdeel van deze begraafplaats

Langen Akker, Berg en Terblijt

OVERZICHT VAN DE BEGRAAFPLAATS MET OP DE ACHTERGROND DE ABSOLUTE MET TENTDAK

De begraafplaats

De begraafplaats is gesitueerd aan de Langen Akker te Berg en Terblijt. Aan het eind van de toegangsweg staat een moderne absoute met tentdak. Het terrein is globaal rechthoekig, enkele paden zijn recht, maar de meeste hebben een gebogen vorm. Het terrein wordt grotendeels omgeven door een deels begroeid hekwerk, en soms aangevuld met een bomenrij

De inventarisatie

De inventarisatie omvat de gehele begraafplaats. Er zijn ruim 400 graftekens aangetroffen.

Totaalbeeld

De graftekens staan en liggen in enkele rijen in het gras of langs de paden. Lage, moderne stèles domineren het beeld, afgewisseld door enkele symmetrische of asymmetrische monumenten met kruis. Het merendeel van de monumenten hebben een kleine grafruimte, die soms verhard is, soms gevuld met grit en soms beplant. De rest van de grafruimte is met gras bedekt. Daardoor biedt de begraafplaats een groene aanblik. Objecten van kunsthistorische, funerairhistorische, religieushistorische of cultuurhistorische aard zijn hier niet aangetroffen. Enkele monumenten zullen in de toekomst wellicht in aan-

merking komen voor behoud, bijvoorbeeld door een borstbeeld, een reliëf, een beeldhouwwerk of anderszins.

Ouderdom graftekens

Het oudste grafteken dateert uit 1937. De monumenten uit de periode 1937-1950 maken 1% uit van het totaal, 2% is uit de periode van 1951-1970. Mogelijk zijn de oudere graftekens overgeplaatst van elders. Niet minder dan 97% van de monumenten dateert uit 1971 en later. Dit geeft deze begraafplaats een bij uitstek moderne uitstraling.

VLNR: UBAGHS-SPRONCK 1937, KRUIS SMEEDIJZER SCHRIEVER 1999

OVERZICHT VAN HET DEEL WAAR DE OUDSTE GRAVEN LIGGEN

Typologie en stijl

Verreweg de meeste graftekens behoren tot de confectiemonumenten, maar er zijn er ook met een meer persoonlijke vormgeving, met een eigentijds reliëf, sculptuur of laserfoto.

Materiaal

Graniet is verreweg het meest gebruikte materiaal, in veel mindere mate komen marmer en hardsteen voor. Enkele graftekens zijn van glas, smeedijzer of hout.

Grafische vormgeving

Kapitalen met en zonder schreef komen het meeste voor, daarnaast onderkast belettering normaal of cursief. Geregeld komen opgelegde metalen letters voor.

Teksten en verzen

Behalve de gebruikelijke teksten ('Rust zacht',

'In memoriam', 'Ter gedachtenis' e.d.) komt sporadisch een hedendaagse persoonlijke tekst voor, zoals
 - 'Voor onze ouders zijn meer bloemen in ons hart dan in alle tuinen. Mijn God en Schepper, ik hou van U, hou ook van mij.'

GOEDE HERDER MET SCHAPEN, LASERFOTO HOUTEN 1980

VLNR: PRIESTERKELK GOOSSENS ZI, AFBROKEN BOOM SLUPEN 1990, HART EN DOLFJN DUIZINGS 2003, ZONNEBLOEM SLIJT 1999

MADONNA'S VLNR: COBBEN 1979, MARTENS 1980, VAN LOO 1988, GEURTEN 1987 EN WILNANDS 1995

Figuratieve motieven/symboliek en accessoires

Het kruis is meestal op het grafmonument aanwezig, maar minder groot dan op monumenten van voor 1950. Het kruis wordt soms gecombineerd met palmtak, korenaar of roos. Daarnaast zijn onder meer aangetroffen, vaak in de vorm van opgelegd metaal (accessoire):

- geschakelde ringen
- roos
- vlinder
- hart
- duif en andere vogels
- gevouwen handen
- guirlande
- goede herder met schapen in lasertechniek
- zonnebloem

BOVEN: SILHOUET HEUTS 1985
 ONDER VLNR: KRUIS EN GEKNAKTE ROOS NOTERMANS 1979, KRUIS EN KORENAREN COOLS 1997, SCULPTUUR BERGSTEYN 1949

- treurboom en afgebroken boom als onderdeel van de steen
 De corpus en Christuskop komen nog wel voor, maar veel minder dan voor 1950. Ook komt regelmatig een afbeelding voor van Maria, met of zonder kind, vaak opgelegd in metaal. Fotoportretten komen geregeld voor, een enkele keer met de nieuwe lasertechniek in de steen gegraveerd of verheven als silhouet op de steen aangebracht. Eén maal is een sculptuur in de vorm van een borstbeeld aangetroffen. Ook een enkel Lourdes-bordje en een priesterkelk (Jean Goossens, z.j.)
 De (weinige) kindgraftekens zijn soms voorzien van typisch hedendaagse symboliek, zoals beer, dolfin of regenboog. Maar ook meer traditionele symbolen zijn er te vinden: treurboom, afgebroken boom en hart.

Sibberkerkstraat, Sibbe

BEGRAAFPLAATS SIBBE BUITENAANZICHT

De begraafplaats

De door een mergelstenen muur omgeven 19de eeuwse begraafplaats te Sibbe heeft een rechthoekige plattegrond en ligt op enige afstand van de Sibberkerkstraat tegen weiland en akkergrond aan. Centraal op de begraafplaats staat een neogotische begraafplaatskapel, eveneens opgetrokken uit mergelsteen. Een eenvoudig gepleisterd lijkenhuisje is in de linkerhoek van de muur geïntegreerd.

TEGEN DE KAPELMMUUR STAAT DE GRAFSTEEN VAN RECTOR H.J.H. QUIX

De inventarisatie

De inventarisatie omvat de hele begraafplaats. Er zijn ongeveer 300 graftekens aangetroffen.

Totaalbeeld

De grafmonumenten staan in enkele rijen op het veld; tegen de lange muur links is een rij monumenten geplaatst en tegen de tegenoverliggende muur staat een kleine urnenmuur die gedeeltelijk uit mergelblokken is opgebouwd. De paden en de ruimte tussen de graven zijn bestrooid met grit. Moderne, lage granieten stèles in confectiemodellen overheersen op deze begraafplaats. De granietsoorten en kleuren variëren: zwart, allerlei kleuren bruin, en gemengd grijs. De oudere exemplaren van hardsteen of kunststeen zijn ver in de minderheid. Er zijn weinig lege plekken tussen de monumenten. Op het vrijwel lege achterste gedeelte van de begraafplaats is een begin gemaakt met rijen nieuwe graven.

Door geregelde ruimingen zijn er weinig graftekens over gebleven van voor 1950 (8%). Deze zijn op één na niet van zodanige historische waarde dat ze in aanmerking komen voor behoud.

Ouderdom graftekens

In 1878 had de kerk van Sibbe al een eigen kerkhof, zo valt te lezen in het boek *Wandelingen door Nederland met pen en potlood* van Jacobus Craandijk uit dat jaar. Maar behalve de muur met toegangspoort, de kapel en het lijkenhuis zijn

LAGE GRANIEFEN STÈLES BEPALEN HET BEELD

er geen 19de eeuwse objecten overgebleven. In de kapel ligt een nieuwe steen ter herinnering aan pastoor J.M. Nelissen die in 1907 overleed. Op deze steen is ook de naam van H.J.H. Quix vermeld. De grafsteen van de in 1920 overleden priester en rector staat tegen de muur van de kapel. De oudste graftekens op de begraafplaats dateren uit 1917 (Schoenmaeckers, nr. 135), 1921 (Troisfontaine, nr. 152) en 1923 (Troisfontaine, nr. 164). De datering van de grafmonumenten - in totaal circa 260 - is als volgt:

2,5% komt uit de periode 1917-1939, 5,5% uit de

periode 1940-1949, 27% uit de jaren 1950-1969 en 65% is van na 1970.

Een klein dozijn monumenten uit de jaren 30 en 40 zijn voorzien van nieuwe tekstplaten.

Typologie

Moderne confectiemodellen hebben de overhand, een enkele keer asymmetrisch van opzet met een wat hoger opgaand geïntegreerd kruis. Ook zijn er enkele zerken, stèles in kruisvorm uit de jaren 60-70 en wat asymmetrische stèles uit die periode.

Stijl

Tussen de dominante confectiestijl bevinden zich enkele oudere monumenten die een verre herinneringen oproepen aan het neoclassicisme of de Nieuwe Zakelijkheid.

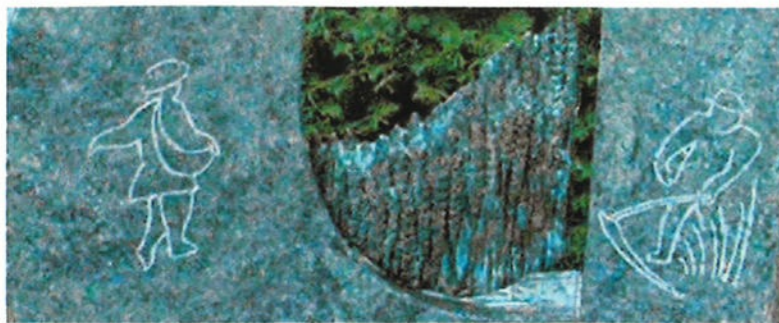
Materiaal

Granieten monumenten zijn veruit in de meerderheid. Daarnaast hardsteen, kunststeen, een enkele van marmer, hout of smeedijzer. Ook kwartsiet en kunststeen komen enkele keren voor.

De meeste accessoires (aan een monument toegevoegde onderdelen) zijn van porselein, keramiek, brons en andere metalen.

VLNR STÈLE VAN L.F.G. SCHOENMAECKERS 1917, PRIESTERKELK OP GEDENKSTEEN IN DE VLOER VAN DE KAPEL EN OP DE ZERK VAN H.J.H. QUIX 1920 TEGEN DE MUUR VAN DE KAPEL

ZAAIER EN MAAIER (BAENEN 1998) EN TEKSTBORDJE (CLAESSENS 1998)

Grafische vormgeving

Verzonken kapitalen overheersen, in veel gevallen zijn ze verguld, of verzilverd. Opgelegde metalen letters komen vrij veel voor, vaak verguld. In mindere mate zijn onderkast belettering en cursieve belettering aanwezig. Enkele inscripties zijn verheven aangebracht in gebouchardeerde regels. Bij een enkel monument zijn de letters IHS in sierkapitalen aangebracht.

Teksten en verzen

Ook hier komen gangbare teksten het meeste voor, zoals 'Hier rust', 'In memoriam', 'In pace'. Ook PX (Christusmonogram) en IHS (In Hoc Signo, in dit teken zult gij overwinnen) komen voor.

Op de oudste steen (1917) staat: 'Bid voor de zielen van'.

De meeste teksten die wat uitgebreider zijn, staan op stenen van 1985 en later.

Een kleine greep uit deze teksten:

- Naar liefde en plicht was uw leven gericht
- In hart en gedachten blijf je immer bij ons
- De tijd gaat voorbij, de herinnering blijft
- De wereld huilt! We zullen je missen John!
- Je had nog zoveel te doen, de tijd werd je niet gegund
- De tijd bracht en brengt ons samen

- Altijd een lach, een hart van goud, je was de zon in ons bestaan

Beroeps-, functie- en titelaanduiding

Er is één vermelding van beroep, functie of titel aangetroffen:

- rector (H.J.H. Quix, tegen de kapelmuur)

Figuratieve motieven/symboliek

In vergelijking tot bijvoorbeeld de Cauberg zijn er minder kruisen, crucifixen en Christuskoppen aangetroffen. Als ze wel op het grafteken aanwezig zijn, is dat veel minder prominent en eenvoudig van uitvoering. Het zijn meestal rechte Latijnse kruisen, op enkele griekse en één nimbuskruis na. Een aantal keer wordt het kruis gecombineerd met korenaren of een geknakte roos. Verder komen een paar palmtakken voor, wat geschakelde ringen, sterren, een combinatie van korenaren met een zaaierende en maaierende boer, een herder met schapen, en een herder met een lam. Sinds ongeveer 1980 verschijnt veel persoonlijke symboliek op graftekens, zo ook hier.

Dat de oorspronkelijke betekenis van sommige symboliek verloren is gegaan, blijkt uit de geknakte bloemen. Dit symbool verwijst net als de afgebroken zuil naar een jong afgebroken leven. Nu komt het vaak voor op het graf van iemand die op hoge leeftijd is overleden.

SYMBOLIEK VLNR: GEKNAKTE ROOS (MOONEN 1986, 78 JAAR) KORENAAR (VAN CAN 1998, 63 JAAR) KRUIS EN DUIF (ERVEN 2001)
ACCESSOIRES VLNR: CHRISTUS MET LAM (HERBEN 1979), MARIA MET KIND (VAN LAAR 1988 EN ROKS 2002)

Decoratieve motieven

De decoratieve motieven zijn schaars. Ze beperken zich tot wat frijnwerk en een enkel bloemmotief.

Accessoires

Er is een grote hoeveelheid accessoires, veelal metalen, bronzen of porseleinen onderdelen die aan grafmonumenten zijn toegevoegd. Behalve de gebruikelijke kruisen, corpussen, Christuskoppen, en Maria-afbeeldingen zijn er combinaties van kruis met geknakte roos of korenaren, duiven, soms in combinatie met een zon of een tak, gevleugeld engelenkopje, Lourdesbordjes en fotoportretten. Ook lantaantjes komen veelvuldig voor.

VLNR: LOURDESBOARDJE (GEURTS 1974), CHRISTUSKOP (KOOLS 1981), PERSOONLIJKE SYMBOLIEK KEGELS (SMITSMANS 2001), MUZIEKNOOT (DERKS 2005)

Zerken

Locatie: tegen de kapelmuur

Datering: 1920

Tenaamstelling: H.J.H. Quix

Stijl: traditioneel

Type: zerk

Materiaal: hardsteen, marmer, porselein

Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht

Tekst: ter gedachtenis/ aan de zeer eerw heer/ .../ als rector overl./ RIP

Figuratieve motieven/symboliek: Christuskop, priesterkelk

Decoratieve motieven: fijnwerk

Overige bijzonderheden: in de vloer van de kapel is een nieuwe kleine zerk ingebracht met de volgende inscriptie: 'Hier rusten/ de zeer eerw heer/ J.M. Nelissen/ 1837-1907/ de zeereerw heer/ H.J.H. Quix/ 1871/1920/ PAX'

Waardering:

Funerairhistorisch: van lokaal belang als zerk voor een priester met fraaie marmeren priesterkelk en Christuskop van porselein

Cultuurhistorisch: van lokaal belang als onderdeel van deze begraafplaats

Lijst geselecteerde graftekens, op anciënniteit

VALKENBURG A/D GEUL CAUBERG

jaar	grafnummer	naam
onbekend	41	onbekend (familiewapen in muur gemetseld)
1857	330	J.L. Franssen
1870	onbekend	A.J. Smeets
1877	40	E.M. Thimister
1885	19	M.G. Franssen
1885	87	W. Pieters
1886	onbekend	F.G. Quadvlieg
1890	328	M. Ubachs
1893	onbekend	Familie Müdder
1894	422	A.E. Smeets
1894	onbekend	J.F. Waller de Warren
1895	445	M.T. Dorren- Février
1896	488	L.M.J. de Keverberg née de Villers de Pité
1896	489	P. Strater
1897	407	J. Bozon
1897	491	J. Cox
1899	492-493	E. America
1899	137	A. Quaedvlieg
eind 19de eeuw	onbekend	onbekend (ijzeren kruis)
eind 19de eeuw	onbekend	onbekend (hoge stèle met vaas)
eind 19de eeuw (1997)	23	S.J.A.H. Hendriks
eind 19de eeuw(?)	487	Maurissen(?)
eind 19de eeuw (1985)	213	S. Schetters
eind 19de, begin 20ste eeuw	onbekend	onbekend (kunststenen boomkruis)
begin 20ste eeuw	onbekend	houten plank
1e kwart 20ste eeuw(1989)	446	P. Beugels
1900	494	J.D.A. Ackens-ten Hompel
1901	331	P.J. Grispen
1902	518	A. Jennekens
1903	490	J. Strater-de Wilde
1905	500	F. Rutten
1905	199	A. Vossen
1906	516	J. Schillemans
1906	517	E.S. van Sint Fyt
1909	169	J.P. Curvers
1910	515	H.H.E. baron van Voorst tot Voorst
1912 /1920	228	H. America / J. Smeets
1912	86	E. Pieters
1912 /1955	263	E.G.L. Prevoo / J.M. Prevoo
1913	519-520	M.A.I. Beyers
1913	474	E. Falise
1913	578	T. Jeukens
1915	636	J. America
1915 / 1932	278	J. Smeets / A.B. Schetters
1917	486	F.Th. Frijns

VALKENBURG A/D GEUL CAUBERG

jaar	grafnummer	naam
1920	10	A. Hartog Az.
1921	506-507	A. Pappers
1922	318	W.L.G.A. Schwartz
1923	475	J. Crolla
1923	483	J.L. Otten
1924	464	W.E.M. du Moulin
circa 1927 (1981)	25	T. Prins
2e kwart 20ste eeuw (1991)	195	J. Alsdorf
2e kwart 20ste eeuw (1996)	314	A.M.M. Franssen
2e kwart 20ste eeuw (1990)	121	L. Philippens
z.j, (1926)	28	R. Haringcaspel Vijghen
1926	434	M.C.H. Schetters-Habets
1927	534	J. Stevens
1928 /1971	312-313	M.H.A. Hens / P.A. Hens
1929	128	C.M. Hendriks
1929	504	H. Meuwissen
1929	114	G. Reynaerts
1930	480	M.H.E. Drissen-Caelen
1930	478	E.M.H. Reinards-Hermans
1931	479	J. Maessen
1931	147	A.M.H. Prevoo
1931	21	E. Smeets-Martens
1932	192	J.L. Franssen
1932	160	M. Hendriks
1935	22a	A. v.d. Smissen-Heijnen
1936	24	Chr. Stevens
1939	340	W. van Eijk
1939	376	C. Hoen
1942	191	E.M. Franssen
1943	473	J. Flachs
1943	66	M. Hoffman
1945	67	J.H. Curvers
1946	163	A. Hermens
1946	511	M. Raven
1947	201	M.L. Benzerath
1947	453a	J.J. Cremers
1947	267	J.J. Frijns
1947	281	R. Lahey
1948	46	E. Vyghen
1949	325	K. Marx
2de kwart 20ste eeuw	460	J. Kengen
1952	247	J. Hijdendal
1955	529	J. Lacroix
1955	171	A. Orbonns-Hahn
1960	255	J.N.H. Meys
1971	233	F. Dorren

VALKENBURG A/D GEUL JOODSE BEGRAAFPLAATS

jaar	naam
1894	M. Bachrach (als onderdeel van de begraafplaats uit 1792)
1920	E. Claessen (als onderdeel van de begraafplaats uit 1792)

VALKENBURG A/D GEUL PARTICULIERE BEGRAAFPLAATS LOISEL

jaar	naam
1892	grafkelder Loisel

BERG EN TERBLIJT MONULPHUSPLEIN

jaar	grafnummer	naam
1780/1782	I/noordzijde kerk nr 3	A/E/ Schepers/N. Peusens
1781	I/noordzijde kerk nr 5	L. Pasmans/ M. Groeneschild
1895/1927	I/noordzijde kerk nr 6	H. Stassen/B. Goossens
1904	I/noordzijde kerk nr 2	J.W. Brouwers
1904	I/noordzijde kerk nr 1	E.A.U. Vroomen
1921	I/noordzijde kerk nr 4	M.H.A. Maessen
1933	zuidzijde kerk	P.H.J. Bollen
1933	zuidzijde kerk	J.W. Goossens
1945	I/kindergraven nr 23	A. Roebroeck
1952	zuidzijde kerk	H. Penders
1963	I/kindergraven nr 3	M. Cools
1971	I/rij 1 no 12	J. Rothkrans

Motivatie en samenvatting

Criteria

De waardering van de graftekens is gebaseerd op criteria van kunsthistorische, funerairhistorische en religieushistorische aard. Daarnaast is, voor zover uit de inscripties valt op te maken, melding gemaakt van graven van historisch belang, d.w.z. van personen die van historische betekenis kunnen zijn geweest. Dat kan zowel lokaal belang betreffen als in groter verband. Sommige van deze graven zijn al geselecteerd op grond van een of meer van de andere genoemde criteria. Of graven van historische betekenis zijn, is ter beoordeling van de gemeente.

Het kunsthistorische aspect omvat de vormgeving in bijvoorbeeld een van de neostijlen (neoclassicisme, neogotiek, neoromantiek), Art Déco, Jugendstil of Nieuwe Zakelijkheid. Behalve enkele monumenten in enkele van deze stijlen zijn aspecten aangetroffen in details of in een combinatie van stijlen (eclecticisme).

Het funerairhistorische aspect omvat onder meer de ouderdom, de vormgeving, de belettering, de figuratieve motieven en symboliek, de decoratieve motieven, de teksten of verzen, de detaillering en de accessoires.

In motieven, teksten of verzen schuilt tevens een cultuurhistorisch belang, want deze geven inzicht in de manier waarop de toenmalige maatschappij omging met de dood, alsmede in hun geloofsbeleving en in hun taalgebruik.

Het religieushistorische aspect omvat verwijzingen naar het geloof, in teksten, in symboliek (zoals kruis en palmtak) of in toevoegingen als corpus, Christuskop, Madonna-afbeeldingen of engelen.

Voor de historische waarde is het belang van de overledene voor de gemeenschap doorslaggevend.

Het cultuurhistorisch belang tenslotte ligt in de wijze waarop de graftekens op de begraafplaatsen de omgang met de dood door de tijd heen duidelijk maken.

Samenvatting

Hieronder een beknopte samenvatting per begraafplaats:

Valkenburg, Cauberg

Op het oudste deel van deze begraafplaats is de historische ontwikkeling nog goed af te lezen. De kapel uit circa 1836, de grafkelders die in de helling van de Cauberg zijn uitgegraven en de kapel van Habets-Willems zijn in gezelschap van een flinke hoeveelheid, vaak monumentale graftekens uit de 2de helft van de 19de (8%) en 1ste helft van de 20ste eeuw (51%).

De geselecteerde graftekens zijn over het algemeen van lokaal belang. Enkele zijn van provinciaal belang:

- nr. 475 (Crolla 1923) vanwege het bijzondere, neoromantische reliëf
- nr. 483 (Otten 1923) vanwege de fraaie sculptuur
- nr. 515 (Van Voorst tot Voorst 1910) vanwege de rijk van details, motieven en gotische belettering voorziene zerk
- Een aantal andere objecten zijn van regionaal belang, te weten:
  - ongenummerd (zonder naam, eind 19de eeuw) als specifiek boomkruis
  - ongenummerd (zonder naam, eind 19de eeuw) vanwege de zeer mooi vormgegeven omsluerde urn
  - ongenummerd (Müdder 1893) vanwege de belettering en symboliek
  - ongenummerd (Waller de Warren 1894) vanwege de gave neoclassicistische stèle met omsluerde urn en familiewapen
  - nr. 10 (Hartog 1920) vanwege het unieke ornament
  - nr. 24 (Stevens 1927) vanwege de sculptuur
  - nr. 160 (Hendriks 1932) vanwege het reliëf
  - nr. 445 (Dorren-Février 1895) vanwege de vormgeving en de rijke motieven van de neoclassicistische stèle
  - nr. 464 (Du Moulin 1924) vanwege de vormgeving van de tombe, de teksten en het opengeslagen boek met 'oortje'
  - nr. 473 (Flachs 1943) vanwege de vormgeving en royale symboliek
  - nr. 506-507 (Pappers 1921) vanwege de vormgeving, reliëfs en motieven op het monumentale object

Hoewel er inmiddels al tamelijk veel hedendaagse monumenten geplaatst zijn, hebben deze nog niet de overhand. Om te voorkomen dat dit op den duur wel het geval zal zijn, dienen nieuwe monumenten op dit gedeelte aan bepaalde voorschriften gebonden te worden.

Deze geselecteerde graftekens voldoen aan de nodige criteria om voor behoud in aanmerking te komen. Bij de selectie heeft ook de samenhang met andere historische graftekens een rol gespeeld. De meeste van deze graftekens hebben het voordeel dat ze eenvoudig hergebruikt kunnen worden, zoals ook al enkele malen gebeurd is. Hergebruik dient wel aan bepaalde voorschriften gebonden te worden, zodat het monument zijn historische uitstraling blijft houden. Op die manier blijft niet alleen de herinnering aan bepaalde personen uit het verleden van Valkenburg bewaard, maar ook van de historische ontwikkeling van de grafmonumenten.

Valkenburg, particulier graf Loisel

De grafkelder van Loisel uit circa 1892 achter de protestantse kerk is van landelijke betekenis vanwege de locatie in een mergelgrot en vanwege de uit mergel opgebouwde neoclassicistische frontgevel. Het graf heeft tevens ensemblewaarde vanwege de samenhang met de kerk uit diezelfde periode, en als particuliere protestantse begraafplaats in een overwegend rooms-katholieke omgeving.

Valkenburg, joodse begraafplaats

De in 1792 opgerichte joodse begraafplaats aan de Meijlandstraat heeft tot aan de ingebruikname van de nieuwe joodse begraafplaats op de Cauberg, in 1925, dienst gedaan. Er zijn nog twee grafstenen zichtbaar, uit 1894 en 1920, die op zich niet van bijzondere waarde zijn. De begraafplaats is echter van provinciaal belang als één van de oudste joodse begraafplaatsen in Limburg.* Er zijn ongetwijfeld meer mensen begraven, de beide resterende graftekens staan symbool voor alle begravenen.

*Voor zover bekend hebben Heerlen, Grevenbicht en Meerssen oudere joodse begraafplaatsen.

Berg en Terblijt, Monulphus

Deze begraafplaats uit 1933 bestaat uit twee gescheiden locaties, één bij de kerk en één tegenover de kerk, aan de overkant van het Monulphusplein. Slechts 18% van de graftekens dateert uit de periode 1933-1950, op drie monumenten na hebben deze onvoldoende

waarden om voor selectie in aanmerking te komen.

Tegen de noord- en zuidzijde van de kerkmuur staan enkele oudere graftekens die van elders afkomstig zijn, de meeste van deze objecten zijn wel geselecteerd, onder meer twee zeldzame 18de eeuwse grafkruizen, die van provinciaal belang zijn. De overige zijn van lokaal belang.

Berg en Terblijt, Langen Akker

Langen Akker is een moderne begraafplaats, waarop slechts 1% van de grafmonumenten van voor 1950 is, en 2% uit de periode 1951-1970. Hier zijn geen objecten van kunsthistorische, funerairhistorische, religieushistorische of cultuurhistorische aard aangetroffen.

Sibbe, Sibberkerkweg

Op de begraafplaats in Sibbe hebben de omringende muur, de kapel en een zerk uit 1920 tegen de muur van de kapel historische waarde. Door geregelde ruimingen dateert maar 8% van de grafmonumenten uit de periode van voor 1950. Ze zijn op de eerder genoemde zerk na niet waardevol genoeg om te behouden.